

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 34/2017 (2694) Rok LIX 8.10.2017

Dzień Edukacji Narodowej

Takie będą
Rzeczypospolite,
jakie ich
młodzieży chowanie

Jan Zamoyski

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Dwujęzyczny

Kalendarz Głosu Katolickiego

Calendrier de la Voix Catholique

POLSKA MISJA
KATOLICKA
we Francji

Kalendarz Głosu Katolickiego Calendrier de la Voix Catholique

NIEPODLEGŁOŚĆ 2018 INDÉPENDANCE

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa
Tel./fax 02 31 85 23 66
mówimy po polsku i po francusku
josefa.bozincourt@gmx.fr

POMPES FUNEBRES POLONIA
ASSISTANCE INTERNATIONALE

DENTYLIS
Centrum Stomatologiczne
Dentylis Boulogne
76, av. Edouard Vaillant
Boulogne Billancourt
M°: „9” - Marcel Sembat

01.41.13.45.05
dentylis@dentylis.fr

Mówimy po polsku

Cedr
www.grupacedr.pl

Stowarzyszenie Polskich
Kombatantów we Francji

SPK
Association des Anciens
Combattants Polonais
en France

11 listopada 1918 r. spełnił się sen pokoleń Polaków – Państwo Polskie narodziło się na nowo. Odzyskanie niepodległości dokonano się poprzez walkę pełną poświęcenia, i nie tylko na polach bitew, ale i w zmaganiach o zachowanie duchowej i materialnej substancji narodowej, w trwaniu polskich rodzin.

Ta walka, wielkie momenty historii i symbole ilustrują nasz Kalendarz. Legiony i „Błękitna Armia” Hallera, Piłsudski, ułańska fantazja, i współczesny patriotyzm. Niepodległość, to pola bitew, ale i silna rodzina, przywiązanie do Krzyża, to patriotyzm, który Jan Paweł II definiował jako „umiłowanie tego, co ojczyste”, a prezydent USA spuentował ostatnio w Warszawie: „Najeźdźcy próbowali Was złamać, ale Polski nie da się złamać. (...) Polska zatriumfowała, Polska zawsze zatriumfuje. (...) Silna Polska to błogostawieństwo dla Europy...” (ze *Wstępu*)

**zamów tu, teraz
„NIEPODLEGŁOŚĆ”
- kalendarz -
na 2018 r.**

Kupon i adres Redakcji poniżej

KUPON ZAMÓWIENIA KALENDARZA

Proszę o przesłanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2017 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po **4,20 €** (z przesyłką **4,70 €**). RAZEM _____ €

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Dotychczas czek (dla „Voix Catholique”) gotówkę

* Redakcja „Głosu Katolickiego”: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris

Info. - tel. 01 55 35 32 31; - e-mail: vkat@sfr.fr

Telegram z... edukacją

Wprawdzie zlorzeczy się często... ołys cudze dzieci-
ci uczył, ale jednocześnie nie powtarzalną satys-
fak ją i dumą nie parwa obserwowanie w swoich
uczniach owoców własnego trudu... be ferskiego.
Zaczyna ją nagle, albo i mozolnie, „zalały wwał” o
co w tym wszystkim chodzi, podłącza ją logikę i
u ynikanie z przesłanek i natu y rzeczy. Eureka! Pe jawia się w nich entu-
tuz jazm poznawczy i emo, je odkrywców sensu łytu. I to ich - nauczycieli
i, psorów”, płci obija - zastuga... zaszczepić w drugim homo sapiens,
kształti ją ym się de piero, w małym organizmie - alisci z duszą i umysłem,
i na Boga samego podobieństwo - potrzebę prawdy, dobra, poszukiwania
ich isto y i celu. Być - tu, na Ziemi - pomagierem Stwórcy, kreatorem - za-
chowi jąc prc por. je. Oczywiście, że na codzien, zwłaszcza na pierwsz j
lek ji - między stu pkami z rachunków, deszczem za oknem, słówkami z
angielskiego czy niedouczonymi stolicami Eur y trudno to dostrzec i za-
chru yć się nad sobą, tym bardziej - kiedy nad głowami lat ją pe pierki,
rozki jarzenia, a w trzeci j larwe... niedaleko Damaszku, siedzi (1) dia-
beł na daszku, w k peluszu czerwonym, kwiatu szkami i pstrzym... a
jego imię ti jemnicze... i niekoniecznie... „40 i 4”. Chociaż? To i od ciebie
przecież zależy czy z biesem w nim się u porasz i rząd dusz, przyćpię-
tych w rzędzie larwek pod oknem... ocalisz. Nomen omen - co za pole do
pe pisu. I jeszcze tylko lek ja historii... Polski i dziu jów świata, żel y umieć
ariykulować i cz ystą ra, je stamu, co brzmi Bóg, honor, Cjczyzna - wszak
14 października to Dzień Eduka. ji Narodow. j!

P.O.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Idźmy naprzód z nadzieją - str. 5
- | Co nowego? Dechrystianizacja - str. 8
- | Za Odrą bez zmian? - str. 9
- | Faites passer les cigognes! - str. 11
- | Dyktat znajomych - str. 14

Merkel a sprawy Polski i... Francji

Bogdan Usovicz

Wybory w Niemczech są wydarzeniem, które ma u pływ na całą Eur y. Nic dziwnego, że na ich u yniki czekano w wielu stolicach dość gorączkowo.

Teoretycznie wszystko było jasne - wygra po raz czwarty Angela Merkel, która dobije do rekordów Adenauera i Kohla. Pozostawały teoretycznie szczegóły drugorzędne - rozmiary wygranej CDU/CSU, koalicyjność innych partii, wynik anty-systemowej Alternatywy dla Niemiec. Finał okazał się niemal optymalny dla Warszawy, mniej powodów do zadowolenia ma już jednak np. Paryż.

Koalicja partii chadeckich otrzymała - 33,5 proc. (246 mandatów), SPD - 20,5 proc. (153 mandaty), populistyczna AfD - 12,5 proc. (94 mandaty), liberałowie z FDP - 10,7 proc. (80 mandatów), postkomunistyczna Lewica - 9,2 proc. (69 mandatów), a Zieloni - 8,9 proc. (67 mandatów). Wielki przegrany, czyli socjaldemokraci kierowani przez mało sympatycznego Martina Schultza, oświadczyli, że opuszczają „wielką koalicję” i przechodzą do opozycji. Oznacza to, że Angela Merkel została skazana na szukanie porozumienia w ramach tzw. koalicji jamajskiej (od kolorów flagi Jamajki, które są też połączeniem symbolicznych kolorów trzech partii - CDU, FDP i Zielonych). Rozmowy będą trudne, ale nawet biorąc pod uwagę duże rozbieżności pomiędzy Zielonymi a liberałami, koalicja taka jest możliwa ze względu

na obowiązującą w polityce niemieckiej szeroką zasadę consensu. Są jednak i „czerwone linie”, których żadna z partii raczej nie przekroczy.

ciąg dalszy na str. 13

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Miesiąc (5 €)

Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) PDF/e-mail (49,90 €)

Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki - Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris - Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka - rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles - CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki - Commerzbank Hannover - BLZ 250 400 66 - konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

XXVII Niedziela zwykła Rok A

PSALMRESPONSORYJNY

Refren: Winnicą Pana jest dom Izraela.

EWANGELIA

Mt 21, 33-43

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus powiedział do arcykapłanów i starszych ludu: «Postuchajcie innej przypowieści. Był pewien gospodarz, który założył winnicę. Otoczył ją murem, wykopał w niej tłocznię, zbudował wieżę, w końcu oddał ją w dzierżawę rolnikom i wyjechał. Gdy nadszedł czas zbiorów, postać swoje sługi do rolników, by odebrali

plon jemu należny. Ale rolnicy chwycili jego sługi i jednego obili, drugiego zabili, trzeciego zaś ukamienowali. Wtedy postać inne sługi, więcej niż za pierwszym razem, lecz i z nimi tak samo postąpili. W końcu postać do nich swego syna, tak sobie myśląc: Uszanują mojego syna. Lecz rolnicy, zobaczywszy syna, mówili do siebie: „To jest dziedzic; chodźcie, zabijmy go, a posiadziemy jego dziedzictwo”. Chwyciwszy go, wyrzucili z winnicy i zabili. Kiedy więc przybędzie właściciel winnicy, co uczyni z owymi rolnikami?» Rzekli Mu: «Nędzników marnie wytraci, a winnicę odda w dzierżawę innym rolnikom, takim, którzy mu będą oddawali plon we właściwej porze». Jezus im rzekł: «Czy nigdy nie czytaliście w Piśmie: „Ten właśnie kamień, który odrzucili budujący, stał się głowicą węgła. Pan to sprawił, i jest cudem w naszych oczach”. Dlatego powiadam wam: Królestwo Boże będzie wam zabrane, a dane narodowi, który wyda jego owoce». □

Człowiek nadziei

Za pewne każdy z Was posiada swe je plany i marzenia. Gdy się tak poważnie zastanowimy – to każdy ma swój obraz dalszego życia. W sumie każdego dnia marzymy o tym, co będzie jutro, za tydzień, za rok, za dziesięć lat i jeszcze dalej. W każdym z naszych marzeń jawi się jeden zasadniczy cel. Człowiek dąży do szczęścia. Bo przecież każdy z nas wybrany przez Boga, powołany do życia, jest przeznaczony do szczęścia.

Dokładnie tak moi drodzy: Bóg pragnie ludzkiego szczęścia, gdyby tak nie było, Syn Boży nie zstąpiłby na ziemię, nie dokonał dzieła odkupienia człowieka.

Zapytano mnie na katechezie w jednym z liceów, czy Bóg też posiada jakieś marzenia. Dobry temat na medytację i rozważanie. Doszedłem w świetle Bożego Słowa do wniosku, że owszem nasz kochający Bóg też posiada marzenia. O czym zatem marzy Bóg? Odpowiedź jest jedna. Wystarczy być patrząc codziennie w swoje lustro zdawał sobie sprawę, że to właśnie ty jesteś marzeniem Boga. On marzy o tobie, o twoim szczęściu, o twoich dobrych relacjach z Nim. Jakie to świetne uczucie, wiedzieć, że Najwyższy i Najdoskońszyszy Bóg marzy o mnie.

Spójrzmy, zatem na nasze marzenia i w jaki sposób próbujemy je realizować. Marzymy o dobrobycie a zatem potrzebujemy wykształcenia, zdolności do solidnej pracy, a także pomocy życzliwych nam ludzi. Dlatego świadomie wybieramy kierunki kształcenia, taką a nie inną uczelnię oraz otaczamy się ludźmi, którzy w podobny sposób myślą. Swoimi zdolnościami staramy się od początku świadomie własny ogród życia uprawiać. Czyż nie tak było w odczytanym dzisiaj fragmencie Bożego Słowa? Gospodarz miał marzenie o pięknej winnicy, która będzie mu przynosiła plony, będzie dawała zysk. Uzyskane w ten sposób dochody pozwolą gospodarzowi realizować inne cele, więc doprowadzą go do poczucia szczęścia. Jego marzenie zaczęło się materializować: „założył winnicę, otoczył ją murem, wykopał tłocznię, zbudował wieżę i oddał w ręce rolników”. Jednak coś nie zadziało. Gdzieś wkraść się jakiś błąd, który wszystko popsuł i naraził gospodarza na wielkie cierpienie. Jak mówi nam przypowieść, zabił jego syna. Marzenie przyniosło ból. Co zatem nie

zadziało? Pojawili się inni, którzy odebrali gospodarzowi radość i nadzieję. A może – z innej perspektywy – to w gospodarzu zabrakło nadziei dobrze ulokowanej. Całą swoją nadzieję złożył w ręce robotników, których zatrudnił w winnicy. Niestety to zawiodło. Bo człowiek potrafi być zawodny. Dlatego św. Augustyn radzi: „Mieć nadzieję oznacza wierzyć w przygodę miłości, mieć zaufanie do ludzi, skoczyć w nieznane i zdać się całkowicie na Boga”. Winnica potrzebowała czegoś więcej niż tylko ludzkiego starania. Potrzebowała interwencji samego Boga, który przecież jak wiemy jest Dobrym Pasterzem, takim, który nie zawodzi i wie, jakimi drogami poprowadzić człowieka by w jego życiu spełniło się najpiękniejsze marzenie: pełnia zbawienia i radość życia w wieczności u boku Mistrza.

Jakie zatem masz marzenia i jakimi drogami podążasz by je zrealizować? Czy jest tam miejsce dla Pana Boga? Tegoroczna maturzystka przyszła kilka dni przed egzaminami i opowiedziała mi ciekawą historię ze swojego młodego życia. Opowiadała, że jej religijność wraz z wiekiem stawała się oschła, (kto tak nie miał?) do tego stopnia, że w końcu powoli odkładała modlitwę, opuszczała Eucharystię, tłumacząc sobie, że przecież jest w renomowanym liceum i musi dużo się uczyć. W końcu, mając plany na swoją przyszłość, wybrała uczelnię, dowiedziała się o koniecznej liczbie punktów by móc dalej studiować i... zaczęła się panicznie bać. Doświadczając tego, jak wiele ma braków w wiedzy, zaczęła się obciążać myślami, że sobie nie poradzi, nie da rady. Więc jeszcze więcej dodatkowych zajęć, korepetycji. Znalazła się prawie na skraju załamania. Aż wreszcie dostrzegła w swoim pokoju krzyż z bierzmowania. Wiadomo: „Jak trwoga to do Boga”. Zaczęła się modlić. Na początku słabo jej to szło, ale – jak sama mówi – nie poddała się. Ostatecznie zaczęła czuć większy spokój, w szkole zaczęło się lepiej układać i nadzieja dawała jej coraz większy spokój, że się uda. Pojawiły się inne możliwości na przyszłość. Zdała się na Boga. Wychodząc z egzaminu maturalnego szepnęła do mnie „Bóg wie lepiej, co dalej, ja zrobiłam, co mogłam”.

Kochani Moi, tak wiele razy skupiamy się w naszym życiu, by wszystko dobrze wyszło, kupujemy coraz lepsze nowinki techniczne, otaczamy się niezawodnymi środkami, a i tak nie czujemy tego, co nazywamy szczęściem. Bowiem każdemu z nas potrzeba przede wszystkim Boga i nadziei, która płynie od Niego.

Św. Jan Paweł II uczył nas: „Syn Boży, który z miłości do człowieka przyszedł na świat dwa tysiące lat temu, także dzisiaj prowadzi swoje dziecko: musimy mieć przenikliwy wzrok, aby je dostrzec, a nade wszystko wielkie serce, abyśmy sami stawali się jego narzędziami”.

Jeśli zatem zaprosisz Chrystusa do swoich marzeń, w Nim złożysz nadzieję i będziesz modlił się nie tylko o realizację swoich marzeń, ale także o wypełnienie Jego marzenia wobec ciebie, będziesz prawdziwie człowiekiem nadziei. Więcej, inni patrząc na Ciebie dostrzegą jak wielkie dzieła czyni Bóg w twoim życiu i też tego zapragną. A zatem, budując własną winnicę marzeń, buduj ją razem z Chrystusem. I pomimo trudów i przeciwności podnieś głowę i „Idź naprzód z nadzieją”. Jesteś marzeniem Boga. □

ks. Mariusz Chamerski
Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”

8 października - XVII Dzień Papieski

Idźmy naprzód z nadzieją

Tegoroczny XVII Dzień Papieski obchodzić będziemy 8 października pod hasłem „Idźmy naprzód z nadzieją”.

Na początku warto podkreślić, że już samo sformułowanie hasła jest znamienne. Ma stanowić zaproszenie i znak tego, że poprzez Dzień Papieski docieramy do głębi nauczania Papieża Polaka. Hasło tegorocznego Dnia Papieskiego jest cytatem z Listu Apostolskiego *Novo Millennio Ineunte*, (czyli: na początku nowego tysiąclecia) – dokumentu podpisanego przez św. Jana Pawła II 6 stycznia 2001 r. Zdanie będące hasłem w dokumencie jest umieszczone na początku *Zakończenia* zatytułowanego *Duc in altum (wyptyń na głębie)*. Te ostatnie słowa na pewno są o wiele bardziej znane. Były wypowiedziane przez św. Jana Pawła II wielokrotnie, zwłaszcza w perspektywie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Św. Jan Paweł II w omawianym zakończeniu wyraźnie odwołuje się do nadziei: „Syn Boży, który z miłości do człowieka przyszedł na świat dwa tysiące lat temu, także dzisiaj prowadzi swoje dzieło: musimy mieć przenikliwy wzrok, aby je dostrzec, a nade wszystko wielkie serce, abyśmy sami stawali się jego narzędziami. Czyż nie po to właśnie obchodziliśmy Rok Jubileuszowy,

aby na nowo zaczerpnąć z tego żywego źródła naszej nadziei? Dzisiaj Chrystus, którego kontemplujemy i miłujemy, wzywa nas, byśmy wyruszyli w drogę: „Idźcie, więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” (Mt 28, 19). Ten misyjny mandat wprowadza nas w trzecie tysiąclecie, wzywając nas, byśmy naśladowali entuzjazm pierwszych chrześcijan: możemy liczyć na moc tego samego Ducha, który został wylany w dniu Pięćdziesiątnicy, a dzisiaj przywołuje nas, abyśmy wyruszyli w dalszą drogę pokrzepieni nadzieją, która „zawieść nie może” (Rz 5, 5).

Dzisiaj, po 16 latach, te słowa nie straciły nic ze swej aktualności. Wydaje się nawet, że stają się aktualnym przynagleniem. Światowe Dni Młodzieży w Krakowie i wizyta Papieża Franciszka bez wątpienia stanowiły ubogacenie duchowe w życiu Kościoła. Drugą ważną okolicznością jest zakończony już Jubileusz 1050-lecia chrztu Polski, który zachęcał do składania dziękczynienia Bogu za dar wiary obecny w naszej Ojczyźnie od ponad tysiąclecia.

W pewnym sensie jest to sytuacja analogiczna do tej po zakończeniu obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, kiedy św. Jan Paweł II opublikował List Apostolski *Novo Millennio Ineunte*. Na pewno aktualne są wskazania Papieża Polaka, gdy zapoznamy się z obrazem współczesności, jaki wskazuje nam Papież Franciszek: „W Kulturze często zdominowanej przez technikę jest jakby coraz więcej różnych form smutku i samotności, w które popadają ludzie, także wielu młodych. Przyszłość rzeczywiście zdaje się być zakładnikiem niepewności, która nie pozwala na osiągnięcie stabilizacji. W ten sposób często rodzą się uczucia melancholii, smutku i nudy, które mogą powoli doprowadzić do rozpacz. Potrzebni są świadkowie nadziei i prawdziwej radości, aby odpędzić iluzje, które obiecują łatwe szczęście ze sztucznymi rajami. Głęboka pustka wielu osób może być wypelniona przez nadzieję, jaką nosimy w sercach, z wyptywającą z niej radością. Istnieje wielka potrzeba poznania radości, która objawia się w sercu dotkniętym przez miłosierdzie. Doceńmy, zatem słowa Apostoła: „Radujcie się zawsze w Panu” (Flp 4, 4; por. 1 Tes 5, 16).

Na pewno aktualne również dzisiaj są słowa św. Jana Pawła II: „Symboliczne Drzwi Święte zamykają się za nami, ale żywa brama, którą jest Chrystus, pozostaje otwarta szerzej niż kiedykolwiek. **ciąg dalszy na str. 12**

JASNA GÓRA | „*Różaniec ratunkiem dla świata*” – pod takim hasłem na Jasnej Górze odbył się I Ogólnopolski Kongres Różańcowy. Spotkanie miało na celu ukazanie żywotności i siły tej modlitwy oraz zaprezentowanie i zintegrowanie wspólnot różańcowych w Polsce. Zjazd wpisał się w obchody jubileuszu 300-lecia koronacji jasnogórskiego Obrazu. Inaugurując ten kongres abp Wacław Depo, delegat KEP ds. Stowarzyszenia Żywy Różaniec, podkreślił, że „nasza bliskość z Maryją jest sprawdzianem naszej tożsamości katolika i Polaka. Nasza Ojczyzna jest, bowiem wciąż w potrzebie i woła o wierność wobec Boga przeciwko wszelkiej dyktaturze czy izolowaniu nas wobec narodów Europy i świata”.

WARSZAWA | *Mszą św. pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura w Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie rozpoczęto nowy rok formacyjny.* Przez najbliższe 9 miesięcy 22 osoby będą przygotowywały się do wyjazdu na misję: 13 kapłanów, 6 siostr zakonnych i 3 osoby świeckie. W homilii przewodniczący KEP ds. Misji podkre-

ślił, że warunkiem skuteczności apostolskiej jest otwartość na Ducha św.: „Tym, który nas powołał i posyła, jest Bóg i we wszystkim winniśmy pełnić Jego wolę, ale też winniśmy mieć świadomość, że obecność Ducha św. w naszym postępowaniu to również znanie wiarygodności i tożsamości ewangelizatora, głosiciela Dobrej Nowiny”.

LUKSEMBURG | *Władze Luksemburga zlikwidowały nauczanie religii w szkole i zastąpiły je „wychowaniem do wartości zgodnego współistnienia”.* Patric de Rond, odpowiedzialny za katechizację w archidiecezji luksemburskiej uważa, że kraj ten posiadał długą i dobrze funkcjonującą tradycję nauczania religii w szkołach. Teraz wszystkim muszą zająć się parafie. Dodatkowy ciężar spadnie też na rodziców, którzy nie mogą już liczyć na pomoc szkoły, będą musieli dowozić dzieci po lekcjach do parafii. Luksemburg posiadał ponad 200 katechetów. Teraz państwo zgodziło się na 40 i to tylko do emerytury. Dla Kościoła oznacza to, że za kilkanaście lat katechezę w całości będzie trzeba oprzeć na wolontariacie. □

Mury i murki

Jan Kciuk

Nie tak dawno cała Unia grzmiła na Węgry za budowę ogrodzenia zewnętrznego na swoich granicach. Wśród potępiających była i Francja, kraj „tradycyjnie otwarty” na emigrantów.

Kto ma rację w tym sporze, okazało się dość szybko. Jeśli nie chce się pilnować zewnętrznej granicy, to przychodzi stawić mury w... samym sercu kraju. No i teraz taki, co prawda szklany i estetyczny, ale zawsze płot, przychodzi Francji budować wokół tak spektakularnej atrakcji jak wieża Eiffla.

Wokół wieży Eiffla rozpoczęto właśnie prace przygotowujące powstanie 3-metrowego ogrodzenia z kuloodpornego szkła.

W zamysłu ma ono zabezpieczyć konstrukcję i zwiedzających ją turystów przed ewentualnością zamachów terrorystycznych. Od strony Sekwany będzie to mur szklany, od tyłu – metalowy płot o wysokości 3,38 metra. Ogrodzenie jest dziełem austriackiego architekta Dietmara Feichtingera i będzie kosztowało 25 mln euro! Ma być gotowe za 10 miesięcy.

Decyzję o ochronie wieży stołeczni radni zaakceptowali jeszcze w pierwszej połowie roku niemal jednogłośnie. Przyjęto jedynie poprawkę, że za 4 lata paryscy deputowani powrócą do rozważenia problemu, czy ogrodzenie nadal będzie wówczas potrzebne? Biorąc pod uwagę politykę Francji i powolne „wrastanie” terroryzmu w miejski pejzaż, można jednak założyć, że mur raczej pozostanie... Nadarza się więc ostatnia okazja zrobienia sobie ze 128-letnią staruszką „selfie” jeszcze bez szklanego płotu. □

Z KRAJU

- Prezydent zakończył wizytę w USA. Poza wystąpieniem w ONZ, spotykał się kilkoma prezydentami, Polonią i z kadetami Akademii Wojskowej z West Point, dla których miał wykład o Tadeuszu Kościuszcze i obecnym stanie relacji polsko-amerykańskich.
- W Warszawie z oficjalną wizytą przebywał szef węgierskiego rządu Orban, który spotkał się m.in. z premierem Szydło, marszałkiem Senatu i J. Kaczyńskim. Po rozmowach premierów, Szydło stwierdziła: „Droga obrona przez rządy Polski i Węgier w kwestii nielegalnej migracji, okazała się słuszną”. Orban dodawał – „Podważanie praworządności w Polsce ma charakter polityczny, to wygląda jak jakaś inkwizycja; to, co dzieje się wobec Polski w UE, to brak szacunku”.
- Premier składała wizytę w Sofii, gdzie rozmawiała z premierem Bułgarii Borisowem. Po spotkaniu Szydło przypomniała, że „niektóre państwa „starej” Unii próbują dzielić Europę, by chronić własne interesy. Polska uważa, że wartością niepodważalną w funkcjonowaniu Unii jest jej jedność”. Bułgaria obejmie w przyszłym roku unijną prezydencję.
- Min. Macierewicz rozmawiał w Waszyngtonie z sekretarzem obrony USA Mattisem. Ustalono m.in. powołanie specjalnej grupy roboczej, która będzie synchronizować działania armii Polski i USA oraz plany operacyjne obu krajów. Szef MON i polski MSZ Waszczykowski brali też udział w Forum, które organizowane jest przez amerykański Ośrodek Europejskich Analiz Politycznych.
- Prezes PiS J. Kaczyński spotkał się z prezydentem Dudą. Spotkanie to dotyczyło reformy sądownictwa. Prezydent przedstawił projekt ustawy i zaprosił wszystkie partie do konsultacji.

- Zjednoczona Prawica ma „czwartą” nogę. Na polskiej scenie politycznej powstaje nowe ugrupowanie – Partia Republikańska, która ma współtworzyć Zjednoczoną Prawicę (PiS, Solidarna Polska Ziobry i Polska Razem – Gowina). Dwie postanki sejmowego koła Republikańskie – Siarkowska i Janowska dołączą w Sejmie do klubu PiS.
- Prezydent Duda obserwował ćwiczenia Dragon-17 na poligonie w Drawsku Pomorskim. W manewrach brało udział 17 tys. żołnierzy oraz 3,5 tys. jednostek sprzętu i uzbrojenia wojskowego z Polski i 11 innych państw: Stanów Zjednoczonych, Litwy, Łotwy, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Słowacji, Włoch, Bułgarii, Rumunii oraz Gruzji i Ukrainy.
- Wg MON pierwsze zestawy obrony powietrznej Patriot mogą zostać dostarczone do Polski jeszcze w 2020 r., czyli wcześniej niż zakładało podpisane z USA memorandum.
- Zdaniem eurodeputowanego Saryusz-Wolskiego dwie rezolucje Parlamentu Europejskiego z kwietnia i września 2016 r., krytyczne wobec polskich władz, były pisane przez członków polskiej opozycji.
- 500+ dzieci. Od stycznia do lipca 2017 r. urodziło się w Polsce 235,1 tys. dzieci, czyli o 18,2 tys. więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W samym lipcu wzrost wyniósł 36 proc.
- Prezydent Duda cieszy się największym (74%) zaufaniem społecznym – wynika z sondaży CBOS. Na kolejnych miejscach są: premier Szydło (57%) i P. Kukiz (51%).
- W ramach inicjatywy „Różaniec do Granic” w święto Matki Bożej Różańcowej w 320 kościołach stacyjnych na terenie 22 diecezji na obrzeżach Polski podjęto modlitwę o pokój dla Polski i całego świata. Na granicach Polski miało się

- zebrać milion osób, by wspólnie odmawiać różaniec. Do akcji dołączyły też niektóre lotniska, np. w Warszawie, Poznaniu i Katowicach.
- B. wiceminister w rządach PO, Królikowski jest podejrzany o współpracę z wyłudzacami VAT-u. Pikanterii sprawie nadaje fakt, że współpracował on z Kancelarią Prezydenta w powstawaniu nowych projektów ustaw o KRS i Sądzie Najwyższym. I tak się kończy „poszerzania bazy” o opozycję?
- Urząd Skarbowy zajął na prywatnym rachunku bankowym prezydent Warszawy Gronkiewicz-Waltz ponad 12 tys. zł. Chodzi o grywny, jakie nałożyła na nią komisja ds. reprivatyzacji za niewienniectwo na czterech rozprawach. HG-W, która posiada majątek ponad 3 mln zł w gotówce raczej nie zbiednieje, ale...
- Obecność I prezesa SN Gersdorf na zaprzysiężeniu sędziego Trybunału Konstytucyjnego Piskorskiego w Pałacu Prezydenckim została skrytykowana przez opozycję. Sędzia Gersdorf zaczęła natychmiast przeproszać i zwać winę na swoje „przemęczenie” i „bezrefleksyjność”. Ale jak jest przemęczona i bezrefleksyjna to czy może pełnić obowiązki prezesa Sądu Najwyższego?
- Poseł Nowoczesnej Gryglas otrzymał od swojej partii naganą za wystąpienie na mównicy sejmowej z opaską Narodowych Sił Zbrojnych z okazji rocznicy założenia tej bohaterskiej formacji.
- Kościół w Rybniku otrzymał mandat od Straży Miejskiej za zbyt głośno bijące dzwony.
- Uroczystości pogrzebowe gen. Alfonsa Maćkowiaka, żołnierza 1. Samodzielnej Brygady Spadochronowej, instruktora Cichociemnych odbyły się w Warszawie. Gen. Maćkowiak zmarł 31 stycznia tego roku w Londynie w wieku 101 lat, ale jego prochy wróciły do Polski pod koniec września. □

Dzieci wesoło poszły do szkoły, a tam...

Stała się telewizyjna M6 ze fundowała widzom w magazynie „Zone inderdite” reportaż, w którym można było obłączyć leką francuskiego wychowania patriotycznego związanego z rozpoczęciem roku szkolnego i próbę wychowania obywatelskiego w „starym stylu”.

Taki eksperyment śledziły kamery w trzech różnych szkołach. Jedną z nich prowadziła przez stowarzyszenie „Nadzieja przedmieścia” i założono ją po fali zamieszek w „banlieu” w 2005 roku. Szkoła liczy zaledwie kilkudziesięciu uczniów i prowadzi edukację opartą na „wartościach, autorytetach i wychowaniu w miłości do Francji”. Uczniami są tu także dzieci emigrantów, a w programie przewidziano m.in. naukę „Marsylianki” i właśnie lekcje patriotyzmu.

Jedną z takich lekcji pokazano w reportażu. Dzieci odwiedziły pole bitwy z I wojny światowej i miały się zebrać pod monumentalnym krzyżem upamiętniającym jej ofiary. Tymczasem okazało się, że niektóre laturośle muzulmańskie odmówiły podejścia do memoriału, a mały Youssuf wręcz wytłumaczył nauczycielowi, że „krzyż go boli”, a zbliżenie się do niego „jest sprzeczne z islamem”. Jeszcze dziwniejsza była reakcja nauczyciela, który z uśmiechem stwierdził, że

rozumie swojego ucznia, bo to „rzeczywiście go dotyka”, a on „chce być dobrym muzulmaninem, bowiem jest to część jego tożsamości”. Tolerancja z „wychowaniu patriotycznym” wygrała.

Swoistą ciekawostkę zafundowano także uczniom, którzy zajrzą do nowego podręcznika... matematyki, zatytułowanego „Hyperbole”. Oto treść jednego z zadań na s. 43: „Przez Morze Śródziemne przepłynęło w pierwszym tygodniu 100 emigrantów. W następnych tygodniach ich liczba zwiększała się o 10 procent. Ilu emigrantów przybędzie w ciągu 8 tygodni?”. Być może ktoś wpadł na pomysł łączenia zadań matematycznych z aktualnościami życia społecznego, ale zdaje się, że zabrał się do tego po amatorsku lub z premedytacją chce owych uczniów wprowadzać w błąd. Treść zadania wskazywałaby bowiem na zjawisko ograniczone w czasie, a przy okazji, po wykonaniu obliczeń zapadnie w pamięć ucznia liczba,

ką którą nijak się ma do rzeczywistości. I może o to właśnie owym pedagogom, najczęściej powiązanych z lewicowymi związkami i ich taką ideologią, właśnie chodzi? □

Bohumil Prohazka

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Prezydent Duda, przemawiając w Nowym Jorku na 72. Sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ oświadczył, że wszystkie próby wpływania państw trzecich na demokratyczną politykę wolnych narodów powinny stać się przedmiotem troski wspólnoty międzynarodowej. Występujący na tym forum prezydent Trump przedstawił z kolei założenia swojej polityki „Ameryka przede wszystkim” i mówił – „Zawsze będę stawiał Amerykę na pierwszym miejscu, tak jak wy, przywódcy swoich państw, powinniście stawiać swoje kraje na pierwszym miejscu”. Trump posłużył się też przykładem naszego kraju – „patriotyzm poprowadził Polaków do walki o wolność” i wezwał do „wielkiego ożywienia narodów, odrodzenia ich ducha, dumy i patriotyzmu”.
- Blok partii chadeckich CDU/CSU uzyskał 33% głosów w wyborach parlamentarnych w Niemczech. Drugie miejsce zajęła SPD z wynikiem 20,5%. Do Bundestagu weszła także antyemigrancka Alternatywa dla Niemiec (12,6%), która stała się trzecią partią tego kraju.
- Brytyjska premier May zapowiedziała, że W. Brytania liczy na wypracowanie okresu przejściowego po wyjściu z UE, który może trwać „ok. 2 lat”. W tym czasie obowiązywałyby dotychczasowe zasady w relacjach między stronami.
- Zaledwie kilkuset zwolenników niepodległości Katalonii demonstrowało przed sądem na przedmieściach Barcelony, żądając uwolnienia członków władz regionalnych, których zatrzymano w związku z referendum w sprawie secesji regionu. Rząd Hiszpanii uznaje plebiscyt za nielegalny.
- „Sytuacja w Katalonii pozostaje wewnętrzną sprawą Hiszpanii” – powtórzyła KE, pomimo aresztowań katalońskich polityków i rosnącej presji ze strony mediów. Warto zapamiętać i w Polsce.

- Sąd w Mościskach w obwodzie lwowskim uznał b. prezydenta Gruzji Saakaszwilę za winnego nielegalnego przekroczenia granicy Ukrainy i ukarał go grzywną o równowartości 461 zł. B. prezydent Gruzji stracił obywatelstwo ukraińskie w lipcu w następstwie konfliktu z prezydentem Poroszenką.
- Rządząca w Nowej Zelandii Partia Narodowa premiera Englisha wygrała wybory parlamentarne, wyprzedzając opozycyjną Partię Pracy. Partia Narodowa uzyskała 46%. LO – 35,8. Do parlamentu weszła jeszcze nacjonalistyczna partia „Najpierw Nowa Zelandia” – 7,5% i Zieloni – 5,8%.
- Chiny, Indie, Pakistan i Korea Płn. powiększają swe arsenały jądrowe – twierdzi raport Międzynarodowego Instytutu Badań nad Pokojem w Sztokholmie (SIPRI).
- W Iraku, wbrew stanowisku Bagdadu i Ankar, przeprowadzono referendum, w którym mieszkańcy terenów kontrolowanych przez Kurdów odpowiedzieli na pytanie, czy chcą, by stały się one niepodległym państwem.
- W błyskawicznej operacji, armia iracka odbiła z rąk IS miasto Ana w zachodniej części Anbar.
- Szwedzka Komisja Wyborcza odmówiła rejestracji muzulmańskiej partii JaSin. Urzędnicy tłumaczą decyzję wymogami formalnymi.
- Prezydent USA Trump stwierdził, że futboliści z ligi NFL, którzy protestują podczas grania hymnu narodowego, powinni być zwalniani. W zeszłym roku Kaepernick odmówił stania podczas hymnu, protestując w ten sposób przeciwko niesprawiedliwości rasowej i brutalności wobec więźniów podobnych przypadków.
- Podstokholmska gmina Nacka zakupiła trzy mieszkania dla imigranta z Syrii, jego trzech żon i

16 dzieci. Transakcja wywołała w Szwecji dyskusję nad ustawodawstwem, które wspiera zakazaną tu oficjalnie poligamię.

- Polska wystąpiła do unijnego Trybunału o dodatkowy czas na odpowiedź na wniosek KE o kary finansowe za niezastosowanie się do decyzji o zaprzestaniu wycinki w Puszczy Białowieskiej. Warszawa chce zapoznać się z rzekomymi dowodami.
- Kornicki, ostatni żyjący dowódca polskiego dywizjonu lotnictwa z drugiej wojny światowej został liderem głosowania internetowego, które wybrało jednego z bohaterów wystawy na stulecie brytyjskich Królewskich Sił Powietrznych (RAF). Kornicki zdobył 325 tys. głosów, czyli szesnaście razy więcej niż wszyscy pozostali rywale łącznie. Polacy na Wyspach potrafią się zorganizować...
- Na aukcji w Monachium będą licytowane 11 listopada wyjątkowe polskie pamiątki, m.in. sztandar weteranów powstania śląskiego, zbroja huzarska z XVII w., srebrna karabela, srebrny XVII-wieczny buzdycan, kawaleryjska czapka z XIX w., komplet oficerskich kordzików. Pamiątki pochodzą z kolekcji zmarłego w Szwajcarii Zygmunta Stankiewicza, który przez lata gromadził polskie pamiątki i prezentował je w swoim muzeum.
- Precedens? Rodowita Norweżka poprosiła o azyl w Polsce, bo w jej kraju grozi jej odebranie dziecka przez urzędników państwowych z Urzędu ds. Opieki nad Dziećmi (Barnevernet).
- 50 tys. mieszkańców indonezyjskiej wyspy Bali ewakuowano z obawy przed erupcją wulkanu Agung.
- W wieku 94 lat zmarła Liliane Bettencourt, dziedziczka fortuny koncernu kosmetycznego L'Oréal, znana m.in. z afery rzekomego wsparcia finansowego Sarkozyego. □

Co nowego? Dechrystianizacja

Piotr Witt

We Francji za ancien régime nazywano nas nowelistami, w Polsce przedrozbiorowej tłumaczono tę nazwę na nowiniarzy, co na jedno wychodzi. Powołaniem nas, dziennikarzy, jest dostarczanie publiczności nowin, o tym, co się dzieje na świecie. Przychodzi mi to z coraz większym trudem.

Otwieram gazetę i co widzę: kawały z brodą i odgrzewane kotlety. Naturalnie, każdy dzień przynosi nową porcję wypadków samochodowych, pożarów i powodzi. Zmiany w ministerstwach, zmiany w rządzie, wybory legislacyjne, wybory do Senatu.

Ale, w sferze idei wciąż tylko afery sprzed lat serwowane jako skup. Przysłowie francuskie mówi... każdego dnia rodzi się nowy jeleń. Może dla nowego jelenia to jest sensacja zapierająca dech w piersiach. Ale jeżeli się już co nieco przeżyło.

To prawda, na francuskiej scenie politycznej pojawiły się nowe postaci w pierwszoplanowych rolach. Macron, Philippe, Melanchon. Ale, już po pierwszym akcie odnosi się wrażenie jakby to była stale ta sama sztuka, z nowym sezonem grana w nowej obsadzie. Znamy oś dramatyczną, możemy kwestie powtarzać chórem razem z aktorami i zakończenie bynajmniej nas nie zaskakuje, gdyż znamy je na pamięć. Nieraz nawet zdarza nam się westchnąć z nostalgią za starymi gwiazdami. Ach, Segolene Royale niezastąpiona w roli pierwszej naiwnej. Ach, Mitterrand jako Ojciec (z różnych matek), a zwłaszcza nieodżałowany Jean-Marie Le Pen, dublowany nieudolnie przez wrzaskliwą córkę.

Na temat dechrystianizacji Francji mógłbym bez żadnych zmian powtórzyć to, co mówiłem i napisałem w moich Kronikach Paryskich z okazji zakazania plakatów, na których widniało trefne słowo „chrześcijaństwo”. Chodziło o reklamę śpiewających księży. Obecnie zakaz przeniesiół się na... jogurt.

Osądźcie sami: żeby lepiej sprzedać greckie produkty spożywcze powszechnie cenione, niektórzy wielcy dystrybutorzy

od Lidla do Carrefoura, przechodząc przez Nestle'a, zdecydowali umieścić na opakowaniu piękną fotografię kościoła na greckiej wyspie Santorin. I... wybuchł skandal. Dziennikarze źle usposobieni do zagadnień konsumpcji odkryli, że krzyże wieńczące kopuły kościoła zostały starannie wyretuszowane. Konsumenci nie nadążający za nowoczesnym stylem „przeszłości ślad dłoń nasza zmiata” wyrazili przejęcie i oburzenie. Odpowiedź dystrybutorów: chodzi o to, aby nie urazić pewnych wspólnot wyznaniowych i wyeliminować wszystko, co mogłoby wywołać polemikę. W imię wspólnego życia oczywiście i poszanowania różnic, ma się rozumieć.

Opakowania jogurtu zostały wytknięte palcem i wielcy dystrybutorzy chcąc nie chcąc zmuszeni zostali do przywrócenia krzyży na ilustracji. Ale w innych przypadkach dechrystianizacja przychodzi cichutko, na palcach, w sposób niemal niezauważalny. Na szczegółowych mapach topograficznych kościoły zaznaczone są umownym znakiem krzyżyka. W większości francuskich map i planów nie znajdziecie tego znaku. Jakby kościołów nie było. Niedawno, dyrekcja pewnej prywatnej szkoły katolickiej w północnej Francji sama z siebie zdjęła krzyże ze ścian. - Schowajcie mi ten krzyż, żebym go więcej nie widział - powiedział zapewne dyrektor szkoły, podobnie jak dyrektor dystrybucji greckiego jogurtu.

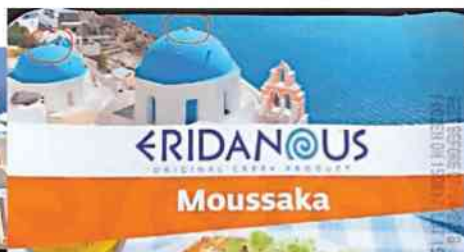
Razić mogą również niektóre zwyczaje ludowe. Animator telewizyjny potępił niedawno francuskie święto świni, znane również w Polsce pod nazwą świntobicia, jako przynoszące szkodę wspólnotom wyznaniowym muzułmanów i żydów. W imię nie urażania wrażliwości współobywateli wyszedł naprzeciw wspólnotom wyznaniowym, które go o nic nie proszą.

Warto zauważyć, że nikt, o ile mi wiadomo, nie występował przeciwko podrzynaniu gardła baranowi obowiązkowemu w każdej rodzinie muzułmańskiej z okazji zakończenia Ramadanu.

Niewielu tylko Francuzów ma świadomość, że zalecenia przychodzą z góry i że dechrystianizacja prowadzona jest w sposób planowy. Rządy republikańskie w ostatnich czasach uczyniły z laicyzacji swoiste wyznanie wiary. Przed prezydenturą Jacquesa Chiraca temat laicyzacji był nieobecny w dyskusjach Republiki. Nawet Mitterrand wyniesiony do władzy głosami socjalistów i komunistów podchodził do problematyki z całą ostrożnością, chociaż projekt ustanowienia komisji Obserwatorium do spraw laicyzacji był w czasami wspomniany. Dopiero Chirac w przemówieniu o laicyzacji 17 grudnia 2003 roku jasno zapowiedział utworzenie komisji. Która jednak została faktycznie powołana dopiero cztery lata później za prezydentury... Sarkozyego. Bez konsekwencji również, gdyż do końca mandatu Sarkozy nie mianował jej członków. Dopiero za Hollanda w 2013 roku członkowie komisji zostali mianowani. Na jej czele stanął Jean-Louis Bianco, równie jak Holland i wielu jego ministrów weteran ekipy Mitterranda, ongiś sekretarz generalny Pałacu Elizejskiego, następnie kumulard rozmaitych prebend i synekur. Głównym zadaniem Komisji jest... laicyzacja, mówiąc wprost dechrystianizacja Francji. Wśród katolików ani powołanie komisji, ani kandydatura jej przewodniczącego nie obudziły większych sprzeciwów. Za to działacze rozmaitych organizacji islamskich gwałtownie zaatakowali Bianco za nie dość stanowcze przeciwstawianie się rzekomej islamofobii.

Rankiem 6 stycznia 2015 roku Bianco przyjął przedstawicieli wyznań: katolickiego i protestanckiego, żydów i muzułmanów z Alzacji i Metz, domagających się zniesienia lokalnego ustawodawstwa, które tradycyjnie w tych departamentach karze przestępstwo bluźnierstwa. Chwila, jak się okazało, była symboliczna. Kilka godzin później doszło do masakry redakcji tygodnika Charlie Hebdo.

„Obecnie Francja nie należy już do chrześcijaństwa” - napisała Chantal Delsol. I profesor filozofii uniwersytetu w Nanterre dodała: „Obecnie, instytucja kościelna nie nadaje już tonu etyce ogólnej, nie inspirowuje ustaw, nie kieruje sumieniami”. Profesor Delsol nie wyjaśniła jednak czy instytucja kościelna została zastąpiona w swych funkcjach i jeśli tak, to przez kogo. □

Za Odrą bez zmian?

Jan Engelgard

Tak przynajmniej powszechnie sądzono aż do chwili, kiedy ogłoszono pierwsze wyniki wyborów do Bundestagu.

Tnagle okazało się, że zamianę owszem są, i to spore. Co prawda większą część komentatorów w Polsce uspokaja siebie i innych, że wszystko jest pod kontrolą, Merkel nadal rządzi a Alternatywa dla Niemiec (AfD) to efemeryda – to już pobieżna analiza komentarzy zagranicznych przeczy temu błogiemu nastrojowi. Wystarczy zacytować opinię oficjalnej rozgłośni niemieckiej Deutsche Welle:

„Z tych wyborów wyływa oczywisty wniosek, że nie da się działać dłużej tak, jak do tej pory. Wielkimi przegranymi są SPD i Angela Merkel. Socjaldemokraci uzyskali najgorszy wynik w swej historii – 20,5 procent głosów, a CDU, partia kanclerz Merkel, straciła prawie 9 punktów procentowych. Wynik na poziomie 33 procent głosów to dla chadeków prawdziwe trzęsienie ziemi i w normalnych warunkach byłby on dla jej przewodniczącej powodem do zastanowienia się, czy nie powinna ustąpić ze stanowiska. Ale, jak na niemieckie zwyczaje, obecne warunki nie są normalne, czego najlepszym dowodem jest wyborczy sukces Alternatywy dla Niemiec, która uzyskała 12,6 procent głosów i weszła do parlamentu. W ten sposób, po raz pierwszy w historii Republiki Federalnej Niemiec, w Bundestagu znajdują się postowie reprezentujący partię o charakterze prawicowo-populistycznym”.

Podział mandatów w parlamencie (709 miejsc) jest taki: największym klubem parlamentarnym będzie CDU/CSU z 246 mandatami, SPD ma 153 miejsca, AfD – 94, FDP – 80, Lewica – 69, a Zieloni – 67. Jak z tego widać AfD ma tylko 1/9 mandatów, niby niewiele, ale do tej pory żadna partia antyestablish-

mentowa nie miała żadnego, a teraz ma ich 94! Do tego dochodzi partia Die Linke (Lewica) z 69 mandatami, także kontestująca oficjalną politykę, a to już jest ponad 150 mandatów. Jak na „stabilne” politycznie Niemcy to bardzo dużo. Przypomnijmy tylko, że we Francji Front Narodowy ma w Zgromadzeniu Narodowym ledwie 8 postów (na 577), co jest m.in. wynikiem nieproporcjonalnej i – jak się okazuje – niesprawiedliwej – ordynacji wyborczej. Na tym tle pozycja „skrajnej prawicy” (jak się mylnie określa partię AfD) w Niemczech jest kolosalna.

I dlatego rację ma Deutsche Welle twierdząc, że mamy do czynienia z politycznym trzęsieniem ziemi. To jasne, że zwycięzcą tych wyborów jest AfD, która miała być tylko polityczną efemerydą. Jak można zakwalifikować tę partię, czy jest to „bliźniaczka” francuskiego Frontu Narodowego? Odrzucić należy etykiety stosowane przez media mainstreamu – że AfD to „skrajna prawica”, „neonaziści”, „populiści”, „rasiści” itp. Jest to typowy repertuar wyzwick współczesnego establishmentu służący do dyskredytowania każdego, kto nie mieści się w wyznaczonym za obowiązujący modelu ideowym. AfD urosta w siłę dzięki antyimigranckim hasłom i mówieniu wprost tego, co w imię politycznej poprawności przemilczają pozostali politycy i media.

AfD jest więc wyrazem protestu wielu Niemców przeciwko polityce rządu Angeli Merkel, protestu przeciwko zakłamywaniu rzeczywistości i polityce „otwartych drzwi”. Dla wyborców mniejsze znaczenie ma program AfD, czy też barwa ideowa tej partii (zresztą nie do końca klarowna), ale to, że jako jedyna jest

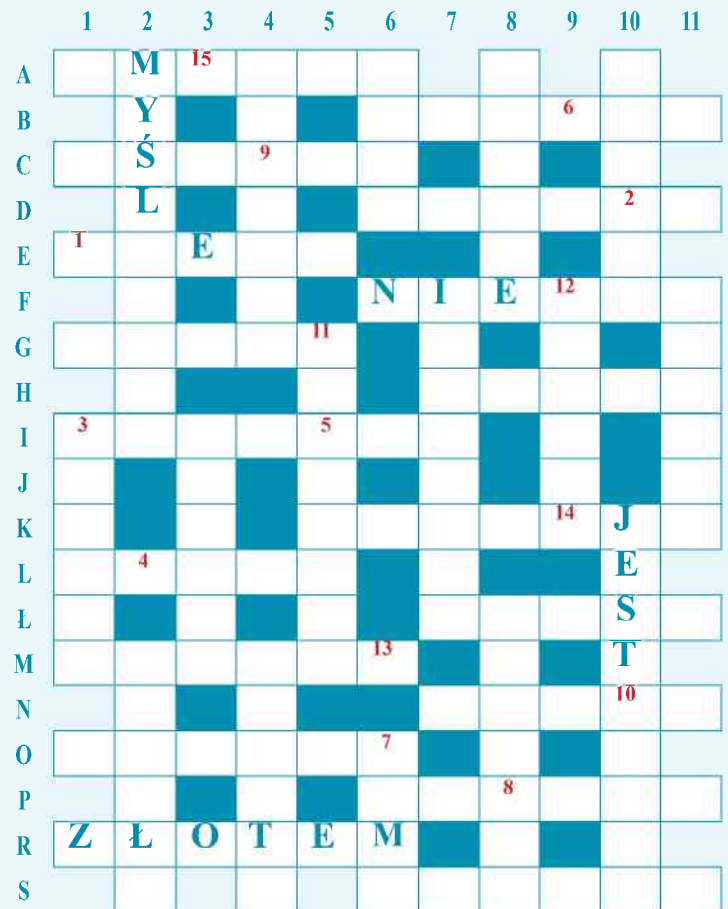
na „nie” wobec polityki Angeli Merkel. „Niemcy nie mogą być wycieraczką dla całego świata” – powiedział jeden z liderów AfD Aleksander Gauland i to pewnie bardziej przemawia do wyobraźni wyborców niż szczegółowy program. Jego zdaniem imigrant, który przybywa do Europy z Libii przez Morze Śródziemne, powinien zostać także statkiem odestany tam z powrotem. „On przyjeżdża przecież dobrowolnie, nikt go nie zmusza, by z Południowej Afryki przedzierać się do Libii i przez Libię” – powiedział w rozmowie z Deutsche Welle. „Jeżeli ktoś dobrowolnie przedziera się przez Libię, to można go też tam z powrotem odesłać”. Takich słów nie wypowie żaden polityk establishmentowy, i na tym polegała siła AfD.

Jednak to co jest siłą AfD, może okazać się także jej największą słabością. Bowiemy gdyby polityka imigracyjna w Niemczech ulegała zmianie, AfD natychmiast straci paliwo polityczne, bo nikt nie wie co ma innego do zaoferowania. Drugą słabością AfD jest niestabilność wewnętrzna. Jeśli bowiem już na drugi dzień po wyborach, z członkostwa w klubie parlamentarnym rezygnuje przewodnicząca AfD Frauke Petry, to jest to sytuacja co najmniej dziwna. Petry odniosła spektakularny sukces w Saksonii, gdzie AfD jest w tej chwili najsilniejszą partią, ale nie odpowiada jej zbyt radykalizm i ekscentryzm Aleksandra Gaulanda, który już zdążył zbulwersować opinię publiczną opowieściami o dzielnych żołnierzach niemieckich w obu wojnach światowych.

W dotychczasowej historii Niemiec po 1945 roku establishment udowodnił wiele razy, że skutecznie potrafi rozbrajać każdą minę, jaka pojawia się na jego drodze (np. w postaci NPD), czy jednak tym razem sobie poradzi? Jest to bowiem mina największa i najgroźniejsza, a jej rozbrojenie nie będzie takie proste. □

Poziomo: A-1. Zastąpienie czegoś czymś. B-6. Podzielenie się całości na wiele części. C-1. Czute objęcie kogoś i przytulenie. D-6. Dopisuje żartokowi. E-1. Broń naszych szlachetnie urodzonych prapraprzodków. F-6. Nieporządek. G-1. Samochód półciężarowy z platformą bagażową w miejscu tylnych siedzeń. H-7. Okrzyk wyrażający radość i uznanie. I-1. Dekapitacja (brrrr). K-5. Ruch obrotowy jakiegoś ciała wokół własnej osi. L-1. Likier kminowy pochodzący z łotwy, przyprawiany m.in. gorzkimi migdałami, anyżem i skórą pomarańczy. Ł-7. Lekkie odurzenie alkoholem. M-1. Urządzenie zamieniające fale elektromagnetyczne na sygnał elektryczny i... odwrotnie. N-7. Stan napięcia powstający w sytuacji zagrożenia, utrudnienia lub niemożności realizacji wyznaczonych sobie celów. O-1. Dawniej: kobieta kojarząca parę. P-6. Przyrząd optyczny służący do obserwacji odległych przedmiotów. S-6. Niezawodowiec.

Pionowo: 1-I. Przegroda oddzielająca pokoje. 2-A. Rodzaj samolotu bojowego. 2-M. Zmasowany atak artyleryjski. 3-I. Tytuł przyznawany dzieciom rodziny królewskiej w Hiszpanii i Portugalii. 4-A. Dawniej o lotnictwie. 4-M. Człowiek wrażliwy na piękno, znawca piękna. 5-G. Pnącze tropikalne o bulwach bogatych w skrobię; jams, ignam. 6-A. ... Przymierza w tradycji żydowskiej. 6-O. ... Mater w Krakowie. 7-F. Dokonuje inwestycji. 8-A. Historia, przebieg wydarzeń. 8-Ł. Stan słabości fizycznej i psychicznej organizmu. 9-F. Czczony ptak z rodziny zimorodkowatych żyjący w Indonezji, Australii i Nowej Zelandii lub przestarzałe o tówcy. 10-A. Utwór literacki ośmieszający i piętnujący wady ludzkie. 10-K. Średniowieczny polski termin filozoficzny oznaczający istotę żywą, albo byt, bytowanie, egzystencję. 11-F. Silnie trująca roślina jednoroczna z rodziny psiankowatych, stosowana w lecznictwie; bieluń dziedzierzawa. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 15 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 24/2017: „Pawel Osikowski”. Poziomo: Polka, kapelan, zadra, baryton, dramat, Torwar, krewny, listek, szpagat, armia, katolik, Astra. Pionowo: przodek, rozpad, Lidia, mówca, Akaba, gala, Attyla, opór, Itaka, Ypres, temat, załoga, reklama. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Pogoń Szczecin przegrała na własnym boisku z Górnikiem Zabrze 1:2. Dzięki temu zwycięstwu Górnik awansował na pozycję lidera. Ma tyle samo punktów, co Zagłębie Lubin. Inne wyniki 10. kolejki ekstraklasy: Śląsk Wrocław - Lech Poznań 2:0, Piast Gliwice - Arka Gdynia 0:1, Korona - Wisła Kraków 2:1, Bruk-Bet Termalica Nieciecza - Lechia Gdańsk 2:1, Zagłębie Lubin - Sandecja Nowy Sącz 1:0, Jagiellonia Białystok - Legia Warszawa 1:0, Cracovia - Wisła Płock 1:3. Cracovia zamyka tabelę na ostatnim miejscu.

☺ PP. Cracovia przegrała na własnym stadionie z Zagłębiem Lubin 0:3 w meczu 1/8 finału Pucharu Polski. Inne ciekawsze wyniki tej fazy PP: Ruch Zdzieszowice - Legia Warszawa 0:4, Korona Kielce - Wisła Kraków 1:0, Górnik Zabrze - Sandecja 3:2.

☺ Polskie siatkarki pokonały w Baku Niemki 3:2 w pierwszym meczu grupy A Mistrzostw Europy, które odbywają się w Azerbejdżanie i w Gruzji. W drugim meczu Biało-Czerwone pokonały 3:1 Węgierki i zapewniły sobie awans do kolejnej fazy ME. W meczu o bezpośredni awans do ćwierćfinału Polki przegrały z Azerbejdżanem 0:3 i musiały grać w barażach z Turcją.

☺ Piłkarze ręczni Orlenu Wisły Płock ulegli w St. Leon-Rot mistrzowi Niemiec Rhein-Neckar Loewen 27:31 w drugiej kolejce grupy A Ligi Mistrzów. Vive Kielce podejmowało u siebie THV Kiel i rozgromiło niemiecki zespół 32:21.

☺ Tenistki Rosolska i Amerykanka Spears przegrały z Japonką Ninomiya i Czeską Voracova 5:7, 6:1, 5-10 w ćwierćfinale debła w turnieju WTA rangi Premier na kortach w Tokio. Na tym samym turnieju Magda Linette przegrała z rozstawioną z „dwójką” Karoliną Pliskovą 2:6, 1:6.

☺ Agnieszka Radwańska na turnieju w chińskim Wuhan pokonała na inaugurację Słowaczkę Rybariková 6:4, 7:5. W drugiej rundzie wygrała z Niemką Goerges 7:5, 7:5. Tej samej sztuki dokonała Magda Linette, która na turnieju Wuhan w drugiej rundzie pokonała Czeszkę Siniakovą 6:1, 6:2 i też awansowała do 1/8 finału. W rankingu WTA Tour Agnieszka Radwańska spadła jednak z 11. na 13. miejsce, a Linette z 74. na 83. lokatę.

☺ Kolejną rundę zawodów żużlowych GP, tym razem Puchar Szwecji w Sztokholmie wygrał Słoweniec Žagar, przed Zmarzlikiem i Doylem z Australii. W klasyfikacji

generalnej Doyle ma 132 punkty, drugi Dudek - 110, a trzeci Jankowski - 108. Do końca cyklu pozostały tylko dwie rundy i wszystko wskazuje, że GP wygra Australijczyk.

☺ Siatkarze PGE Skry Bełchatów wywalczyli Superpuchar Polski pokonując ZAKSĘ Kędzierzyn-Koźle 3:1.

☺ Słowak Sagan po raz trzeci z rzędu został mistrzem świata w wyścigu kolarskim ze startu wspólnego w norweskim Bergen. Drugi był Kristoff, brązowy medal zdobył Matthews. Kwiatkowski finiszował tuż za pierwszą dziesiątką.

☺ Reprezentacja Szwajcarii pokonała Polskę 2:1 w meczu drugiej kolejki eliminacji mistrzostw świata w piłce nożnej kobiet.

☺ Trener z RPA Groenewald zrezygnował z prowadzenia reprezentacji Polski w rugby. Groenewald szkoleniowcem Polaków został w maju 2016 r. W ostatniej edycji Rugby Europe Trophy odniósł z kadrą trzy zwycięstwa (z Ukrainą, Holandią i Mołdawią) oraz przegrał dwa spotkania (z Portugalią i Szwajcarią). Biało-czerwoni te rozgrywki ukończyli na czwartym miejscu w tabeli. □

Faites passer les cigognes !

Yaura-t-il un renversement de tendance dans la démographie polonaise ?

Au 31 décembre 2016, l'Office central de statistique polonais (GUS) a dénombré 38 433 000 habitants, en baisse de 4 000 par rapport à 2015. L'Office note que c'est la cinquième année consécutive où la Pologne connaît une baisse de sa population. Durant cette période, le pays a déjà perdu plus de cent mille habitants. Pour l'année 2016, l'accroissement naturel a encore été négatif, car le nombre des naissances (382 000) a été inférieur à celui des décès (388 000), soit un manque à gagner de 6 000 habitants. Le faible nombre des naissances ne garantit plus, depuis 25 ans, le remplacement des générations. On est loin du compte avec un taux de fécondité de 1,3, alors que le seuil de renouvellement est à 2,1. Il est déjà loin le dernier baby-boom où la Pologne avait vu naître 723 000 enfants – c'était en 1983. Quant au taux de mortalité, il est stable. Moins de naissances et moins de décès, cela donne une population qui vieillit, ce qui n'est pas bon pour l'économie. Le poids des retraités pèse plus lourd sur les actifs et le pays risque de manquer de main d'œuvre.

Pour y pallier, parmi les solutions, il y a le retour des Polonais partis faire fortune ailleurs. La société Clicktrans a observé des retours plus nombreux que les départs, mais est-ce une tendance à long terme ? Dans ses publications, le GUS a noté un solde migratoire positif de 1 500 personnes pour 2016, qui vient compenser en partie le solde naturel négatif, mais il ne dit pas d'où viennent ces migrants. S'agit-il de retours de Polonais, partis depuis l'entrée de la Pologne dans l'Union européenne – dont certains reviendraient par crainte des conséquences du Brexit ? S'agit-il de rapatriés, enracinés peu ou prou dans les pays d'Europe orientale ou d'Asie centrale ? Le gouvernement polonais leur a ouvert la porte et a mis en place un programme d'accueil. S'agit-il de ressortissants des

pays de l'est voisins qui viennent chercher fortune en Pologne ? Sur les 1 300 000 étrangers employés dans les entreprises polonaises, il y a 96 % d'Ukrainiens. Les autres sont Biélorusses, Moldaves, Russes, Géorgiens ou Arméniens. Plus de la moitié occupe des emplois peu qualifiés, un quart d'entre eux sont ouvriers dans l'industrie et 10 % sont opérateurs de machines et d'équipements. Cet afflux de main d'œuvre étrangère compense la fuite de la main d'œuvre polonaise. Si celle-ci a pu, en son temps, être une soupape de sécurité quand le chômage était à un haut niveau, elle est devenue un problème pour les entreprises avec l'arrivée du plein emploi, marqué par un taux de chômage de 7 % – selon les calculs du GUS – ou de 4,8 % – selon les calculs d'Eurostat, l'office de statistique de l'Union européenne. Si les entreprises veulent honorer leurs commandes, il leur faut embaucher et donc aller chercher ailleurs ce qu'elles ne trouvent pas sur place. En outre, un immigré sera payé moins cher – mais ce sera toujours plus que chez lui –, ce qui sera un élément de pression pour les employeurs afin de contrer les exigences salariales des Polonais.

Faire appel à des étrangers est une solution de court terme, destinée à compenser un manque immédiat. Pour le long terme, il faut avant tout favoriser la natalité. Dans le temps, c'était facile – on laissait faire la nature... Mais maintenant, le stress de la vie moderne et de certaines théories fumeuses ont pris le pas sur cette nature. Alors il faut inciter d'une manière volontaire les femmes à faire des enfants, au moyen d'une politique de natalité proposant des prestations adaptées. Le gouvernement actuel a mis en place une allocation familiale dite « 500+ », destinée aux familles ayant deux enfants ou plus. Si un couple veut en bénéficier, il doit avoir au minimum deux enfants pour avoir droit à 500 PLN. Au-dessus de deux, il recevra

500 PLN par enfant supplémentaire. Si ce couple est au smic, cela représente une belle bouffée financière dans le budget – cinq enfants, cela fait un smic ! Cela améliorera le quotidien, surtout celui des enfants, cela permettra quelques loisirs ou quelques vacances – des choses qui n'étaient pas toujours évidentes auparavant. Grâce à cette allocation, la pauvreté a quasiment disparu du paysage polonais et la consommation des ménages a augmenté, ce qui a dopé l'économie. En effet, en 2016, 17 milliards de zloty ont été distribués à près de 2,8 millions de familles pour 3,8 millions d'enfants, et une bonne partie de cet argent a été réinjecté dans le circuit. Pour 2017, les autorités ont budgété 23 milliards. Quel est l'effet sur la démographie ? La mesure ayant été mise en place le 1er avril 2016, il est encore trop tôt pour détecter une réelle tendance à long terme. À court terme, on a toutefois observé que sur les sept premiers mois de cette année, on a dénombré 235 100 naissances, soit 18 100 de plus qu'en 2016, durant la même période (+7,7 %). C'est un résultat encourageant. La ministre chargée de la famille a même noté avec satisfaction que les troisièmes naissances et au-delà étaient aussi en augmentation. À côté d'une politique nataliste, il faut donner aux femmes des conditions favorables, un cadre légal leur permettant de retrouver leur emploi après une maternité, sans oublier les crèches pour plus tard, etc. C'est ainsi que le taux de fécondité aura une chance de remonter, ce qui fera que les générations pourront se renouveler et la population s'accroître. La Pologne est le pays des cigognes, quand même ! □

Freudowska pomyłka Macrona

Nad Sekwaną szeroko komentowane jest przeżyczenie Emmanuel Macrona.

Prezydent udał się do Nowego Jorku na sesję Zgromadzenia Ogólnego ONZ i przy okazji spotkał się z mieszkającymi w USA Francuzami. Zachęcał ich do powrotu do kraju, a kreśląc z rozmachem plany reform i zmian, tak się zagalopował, że oświadczył: „w listopadzie Francja przestanie być państwem prawa” (de l'État de droit).

To oczywisty lapsus językowy, bo miał na myśli „koniec stanu wyjątkowego w państwie” (l'état d'urgence), ale słuchacze odebrali go gromkim śmiechem. Nieco wcześniej identycznie pomylił się minister spraw wewnętrznych Gérard Collomb, prezentując nowe prawo antyterrorystyczne przed komisją parlamentarną. On także zamiast

wychodzenia ze „stanu wyjątkowego” zapowiadał wyjście z „państwa prawa”. Lapsus lapsusem, ale może tu być coś na rzeczy. Istnieje teoria, że przeżyczenia ujawniają głęboko ukryte w podświadomości pragnienia. Podwójny lapsus prezydenta i ministra może być przypadkiem, ale w kontekście powtarzanych w Paryżu tak często oskarżeń rządu Polski właśnie o zamach na „l'Etat de droit” wychodzi to na jakąś obsesję. □

Bogdan Dobusz (DPC)

Idźmy naprzód z nadzieją*ciąg dalszy ze str. 5*

Po entuzjazmie jubileuszowych uroczystości nie powracamy do codziennej szarzyzny. Przeciwnie. Jeśli nasze pielgrzymowanie było autentyczne, pozwoliło nam niejako rozprostować nogi przed drogą, która nas czeka. Musimy naśladować entuzjazm apostoła Pawła: „wytężając siły ku temu, co przede mną, pędzę ku wyznaczonej mecie, ku nagrodzie, do jakiej Bóg wzywa w górę w Chrystusie Jezusie” (Flp 3, 13-14).

By ten entuzjazm i świadectwo życia były autentyczne, musimy żyć prawdziwą nadzieją. Nadzieją w sensie biblijnym, która w Piśmie Świętym jest centralnym słowem wiary. Znajduje to swoje odzwierciedlenie chociażby w tym, że – jak zauważa papież Benedykt XVI – w wielu miejscach tekstu objawionego słowa „wiera” i „nadzieja” wydają się być używane zamiennie.

Na pewno chcemy, by nasza aktywność, wynikała z głębokiego zastuchania w słowo Boże: „Używając naszego języka, trzeba powiedzieć, że chrześcijańskie orędzie nie tylko „informuje”, ale również „sprawia”. Oznacza to: Ewangelia nie jest jedynie przekazem treści, które mogą być poznane, ale jest przestaniem, które tworzy fakty i zmienia życie. Mroczne wrota czasu, przyszłości, zostały otwarte na oścież. Kto ma nadzieję, żyje inaczej, zostało nam dane nowe życie”. (Spe salvi 2).

Doskonałym wzorem takiej postawy jest zawsze Maryja, Matka Zbawiciela. Opatrzność Boża bardzo mocno chce nam ten wzór

uświadomić przez znaki czasu, jakimi są chociażby dwie znaczące dla nas rocznice. Jedną z nich jest stulecie objawień fatimskich – objawienia w Fatimie trwały od 13 maja do 13 października 1917 r. Drugą rocznicą jest 300-lecie koronacji Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze. Związek św. Jana Pawła II z tymi miejscami kultu Maryi, a jeszcze bardziej Jego pobożność maryjna, są tak oczywiste, że nie wymagają większych uzasadnień.

W zakończeniu encykliki o nadziei Papież Benedykt XVI określa Maryję *Gwiazdą Nadziei*. Zwraca się do Niej w pięknych słowach, które wyrażają modlitwę dziękczynienia i ludzkie pragnienia: „Ty żyłaś Świętymi Pismami Izraela, które mówiły o nadziei – o obietnicy danej Abrahamowi i jego potomstwu (por. Łk 1,55). (...) Dzięki Tobie, przez Twoje „tak”, nadzieja tysiącleci miała stać się rzeczywistością, wejść w ten świat i w jego historię. (...) Kiedy pełna świętej radości przemierzałaś pośpiesznie góry Judei, aby dotrzeć do Twojej krewnej Elżbiety, stałaś się obrazem przyszłego Kościoła, który niesie w swoim łonie nadzieję dla świata przez góry historii”. (Spe salvi 50). Jest to naszą ambitną nadzieją, że powyższy piękny opis postawy Maryi będzie coraz bardziej zauważany w postawie Kościoła, zwłaszcza Kościoła w Polsce, także dzięki owocnemu przeżyciu XVII Dnia Papieskiego. □

ks. Paweł Walkiewicz

Wiceprzewodniczący Zarządu Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”

Wdzięczna pamięć

Jesteśmy ludźmi dzięki pamięci. Ona tworzy naszą tożsamość. Kiedy nic nie będziemy pamiętać, będziemy bytami ludźmi.

Andrzej Nowak

Ala pamięć mają też komputery, nawet lepszą od naszej. Nas wyróżnia jednak pamięć, która przechowuje wdzięczność. Ona przypomina, że nie jesteśmy bogami, że nie sami siebie stworzyliśmy – ale że jesteśmy, kim jesteśmy, dzięki innym. Rozumiemy, albo czujemy, że coś zawdzięczamy komuś, że dzięki spotkaniom z innymi, dzięki doświadczeniu ich dobra – jesteśmy kimś.

Pół wieku temu słyszałem słowa piosenki: „Za trzydzieści parę lat,/ Jak dobrze pójdzie/ Piękny będzie stary świat,/ Wspaniali ludzie,/ Pełny dobrobyt,/ Nastroj świąteczny,/ Nasze pomniki staną w krąg/ Będzie przecież nowy rok –/ Rok dwutysięczny...”. Śpiewał Jan Pietrzak. Potem słyszałem tyle innych, poruszających moją wyobraźnię słów tego autora, w końcu usłyszałem i śpiewałem z milionami – tak jest, dostownie z milionami – tę najważniejszą pieśń, którą śpiewało się na stojąco, jakby była hymnem: „Żeby Polska była Polską”.

Śmiałem się i rozumiałem lepiej, co wyśmiewam, oglądając występy Kabaretu pod Egidą. Rozumiałem coraz lepiej, jak ważną postacią dla mojej kultury i pamięci jest Pietrzak. Że to w prowadzonym przez niego od 1960 roku studenckim Teatrze Hybrydy odbywały się premiery sztuk Janusza Krasińskiego, Włodzimierza Odojewskiego, Jerzego Krzysztonia; że na kabaretowej scenie Pietrzakowych Hybrydów zaczynali Jonasz Kofta, Wojciech Młynarski, Stefan Friedmann, Adam Kreczmar, Piotr Fronczewski... Potem

dowiedziałem się o zapisach cenzorskich na Pietrzaka i Egidę, stworzoną przez niego w 1967 roku w miejsce rozwiązanych Hybrydów. O ubeckiej inwigilacji i manipulacji, która miała skłócić, rozbić Pietrzakowe dzieło, też dowiedziałem się później. W latach 70., w karnawale Solidarności, a potem z kaset, nagrywanych w stanie wojennym, w programach „Pana Janka” słuchałem Krafftówny, Stanisławskiego, Błaszczuk, Dałkowskiej, Pszoniaka, w końcu Kaczmarek i Gintrowskiego. Oni wszyscy z niego? Nie, to za wiele – ale czy bez Pietrzaka, bez jego energii, bez jego inicjatywy, bez jego Egidy odcisnęliby tak ważny, wspólny, dobry ślad w naszej pamięci, w naszej nadziei, która pomagała przetrwać beznadziejność tamtych lat?

Pomyślałem o tym, kiedy nadszedł „Rok dwutysięczny”. SB już formalnie nie było, cenzury też nie – ale Pietrzakowi nie tylko nikt pomnika nie stawiał, ale jego programy okazały się nadal jakby objęte zapisem w publicznej telewizji i radiu. Skąd taka niewdzięczność? Pomyślałem o tym znowu teraz, kiedy Pietrzak obchodzi 80. urodziny, a III RP zbliża się do 30. I znowu, jak w karnawale Solidarności, jego piosenki są na opolskim festiwalu. I widzę falę hejtu, a nie zastużonej wdzięczności. Nie wiem, czy ów hejt, nadawany przez rozmaite onety, „gazety” i tefatony, idzie od ludzi, którzy wiedzą w ogóle, kto to był Odojewski, Krzyszton, Krasiński, czym były Hybrydy, Egida dla kultury i pamięci milionów Polaków. Nie wiem tego, ale wiem, że obowiązek dobrej

Fot. P. Kopiciał

pamięci spoczywa na tych z nas, którzy jeszcze wiedzą: że coś Pietrzakowi mamy do zawdzięczenia. Coś bezcennego. Pisał o tym, w 1981 roku, Herbert: „Nie udało mi się dotychczas spotkać kabaretu, w którym, jak tutaj, stare słowa, stare, poniżane tyle lat słowa – ojczyzna, godność ludzka, sprawiedliwość brzmią prosto, czysto, niedwuznacznie”. I znowu te słowa zabrzmiały, ze sceny popularnego festiwalu, nadawane przez telewizję publiczną. Może dlatego ten hejt, obce paskudne słówko, ale trafnie oddające nienawiść do istoty owych słów prostych, które wymienił Herbert?

Nikt, tak jak Pietrzak, nie przypomina dziś o obowiązku wdzięcznej pamięci. Tej, co sięgać powinna głębi dziejów, od Piasta, Kraka, Lecha do księdza Ściegiennego, Drzymały, Norwida – których przywołują słowa jego hymnu solidarności pokoleń. I sięgać powinna dalej, do tych, którzy w XX wieku starali się, żeby Polska była Polską. To znaczy walczyli z zapomnieniem, czym Polska jest. Pietrzak przypomina, nie piosenką, ale statym, coraz bardziej niecierpliwym apelem, o

„Imponujący wzrost”

Od stycznia do lipca urodziło się w Polsce 235,1 tys. dzieci – o 18,2 tys. więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku – podał Główny Urząd Statystyczny.

— Sądziwałam się dobrych danych, może nie aż takich – podkreśla Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Elżbieta Rafalska: – w lipcu urodziło się 35 tys. dzieci, to jest naprawdę imponujący wzrost – o 3,6 tys. więcej urodzeń, jeżeli porównamy z danymi z zeszłego roku. To bardzo wysoka dynamika, to bardzo cieszy.

Jak podaje MRPiPS, powołując się na dane GUS, w lipcu 2017 r. odnotowano wzrost liczby urodzeń o 11,5% (w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r. i o 2,9% więcej urodzonych dzieci w lipcu 2017 roku niż w czerwcu bieżącego roku).

Bardzo dobre były też informacje na temat struktury urodzeń za 2016 r., szczególnie wzrost odsetka urodzeń trzecich i kolejnych dzieci. W tej dziedzinie od 2010 panowała stagnacja. Oczywiście nie można wnioskować na podstawie jednego roku, nie możemy mówić jeszcze o zmianie trendów, musimy poczekać na kolejne dane

z 2017 r. – zastrzegła minister rodziny.

Rafalska podkreśla, że dane trzeba rozpatrywać całościowo. Zwróciła w tym kontekście uwagę na pozytywne też dane z rynku pracy – bezrobocie rejestrowane według GUS jest jeszcze niższe od szacunków MRPiPS (7% wobec 7,1%), maleje bierność zawodowa, zmniejsza się szara strefa.

– To skutki bardzo dobrej koniunktury gospodarczej, ale też zmian wprowadzanych przez rząd, choćby stawki godzinowej. Rynek też wymusza pewne zachowania, które wzmacniają poczucie bezpieczeństwa finansowego u młodych rodzin – wzrost wynagrodzeń, duża liczba ofert pracy – wskazywała.

– Myślę też, że „rynek pracownika” wymusi też większą elastyczność pracodawców, jeśli chodzi o zatrudnianie kobiet – rozwiązania bardziej sprzyjające rodzinie, które już są w kodeksie pracy dostępne. Trzeba sięgać po te instrumenty, bo wciąż

niewiele kobiet korzysta z telepracy, ruchomego czasu pracy czy niepełnego zatrudnienia. Wielu pracodawców nie wie, że takie instrumenty istnieją, to pokazały nasze badania dotyczące godzenia ról rodzinnych i zawodowych – podkreśliła Elżbieta Rafalska.

□

FAP

Merkel a sprawy Polski i... Francji *ciąg dalszy ze str. 3*

Teoretycznie egzotyczna koalicja może nam jednak wyjść na zdrowie.

Z perspektywy Polski

Liberatowie z FDP to już nie jest dawna partia Genschera, ale... Warszawę może niepokoić np. prorosyjskie stanowisko tej partii. Jej szef gotowy jest pogodzić się z zaborem przez Rosję Krymu i chciałby normalizować relacje z Moskwą. Z drugiej strony FDP jest partią, która zachowuje dużą rezerwę wobec euro i np. nie zgodzi się na pomysły Macrona ściślejszej integracji strefy wspólnej waluty, przyspieszenia, wspólnego budżetu, czy ograniczeń w wolnym przepływie handlu i usług. Pomysły Macrona ograniczania pracowników delegowanych nie znajdują tu zrozumienia. Niepokoić mogą i Zieloni. Ich wroga Polsce postawa w Parlamencie Europejskim, czy niechęć wobec NATO. Z drugiej strony, partia ta dała się poznać jako partia dość realistyczna i krytyczna w stosunku do Moskwy. Bilans dla Polski, biorąc pod uwagę moderującą rolę CDU, wypada raczej pozytywnie. Można też liczyć, że wynik wyborów, w których antyemigrancka AfD weszła do Bundestagu, każe Merkel także zmodyfikować swoją politykę wobec migracji i prób narzucania ich „relokacji” do innych krajów.

Z perspektywy Francji

Warto w tym miejscu przypomnieć, że Emmanuel Macron szedł do wyborów prezydenckich z hasłami pogłębienia integracji europejskiej, ściślej współpracy strefy euro i nowego otwarcia

unijnego w tandemie z Niemcami. Tymczasem „wielki projekt europejski” Macrona, sztandarowe hasło jego kadencji, może po prostu nie wypalić. „L'Express” w artykule „Dlaczego Macron gorączkowo oczekiwał na wyniki?”, analizuje, że słaby wynik SPD i rozpad tzw. wielkiej koalicji może się okazać katastrofą dla planów francuskiego prezydenta. Macron liczył, że po wyborach może nastąpić przyspieszenie jego projektu, a tymczasem koalicja jamajska po drugiej stronie Renu to raczej możliwość naciśnięcia... hamulca.

12 lat rządów Merkel przypadło na koniec epoki Chiraka, całych kadencji Sarkozyego i Hollande'a a obecnie na prezydenturę Macrona. Współpraca miała swoje wznioły i kryzysy, ale zapewne będzie trwała nadal. Paryż jednak już dawno w tym tandemie wylądował na tylnym siedelku i choćby ze względu na powiększające się różnice w sile ekonomii obydwu krajów, będzie miał coraz mniej do powiedzenia. Próba „przyspieszenia” ze strony Macrona raczej z nową koalicją rządzącą w Niemczech nie wypali.

Merkel jest obecnie znacznie słabsza, musi się skupić na polityce wewnętrznej, będzie też miała koalicjantów, którzy z rezerwą podchodzą do francuskich propozycji. Wydaje się, że ambitne plany przyspieszenia i ściślejszej integracji strefy euro trzeba będzie mocno skorygować. Macron ma też problemy wewnętrzne wywołane np. nowym składem Senatu, w którym centroprawicowa opozycja może blokować jego pomysły, z protestami społecznymi, blokadami. To już nie tylko sondażowy spadek popularności. Dla francuskiego prezydenta wybory po obydwu stronach Renu, okazały się mocno niepokojące.

□
Bogdan Usowicz

potrzebie symbolicznego oddania hołdu tym, którzy dali Polsce największe zwycięstwo – w Bitwie Warszawskiej 1920 roku. Bez tego zwycięstwa Polski dalej by nie było. Byłaby sowiecka republika. Milion ludzi walczyło w bitwie, która to niebezpieczeństwo odwróciła. Żyje dziś pewnie kilka milionów bezpośrednich potomków

uczestników tamtej bitwy. I jest niepodległa od 28 lat Polska, z coraz bogatszą stolicą. I wciąż nie ma pomnika Bitwy Warszawskiej. Na jej 90. rocznicę prezydent Komorowski zdołał tylko odstąpić pomnik – poległym w niej żołnierzom Armii Czerwonej. Obecna prezydent Warszawy broni, jak Stalingradu, miasta przed pomni-

kiem wdzięczności tym, którzy to miasto, Polskę i Europę uratowali. O tym przypomina Pietrzak: dopomina się o naprawienie tego grzechu zaniedbania pamięci. Może dlatego budzi tyle wrogości? Może. Ale zasługuje – jak inni, dzięki którym Polska jest Polską – na wdzięczność, na wdzięczną pamięć.

□

Dyktat znajomych

Kto dziś ma decydujący wpływ na to, co oglądają, co czytają i czego słuchają młodzi?

W Polsce jest ich 9 mln. Po piętnastym, a przed trzydziestym rokiem życia. Pierwsze pokolenie, które dorastało i wychowało się, otoczone przez nowoczesne technologie. Fachowo określa się je mianem milenialsów (od milenium). Inni nazywają je generacją Y albo „pokoleniem z opuszczoną głową” (head down). Kto nie wie dlaczego, niech się rozejrzy: w tramwaju, pociągu, na przystanku. Zobaczysz, że młodzi ludzie świat poznają głównie przez ekran swojego smartfona. Przewodnikami nie są już dla nich wielcy pisarze, kaznodzieje czy nawet celebryci. No chyba że ktoś ze znajomych na Facebooku ich poleci. „Znajomi” jako środowisko przydają się do różnych celów: ale przede wszystkim to oni są „bohaterem zbiorowym”, decydują, co wypada czytać, oglądać, kto jest wart uznania, a kto kpiny. I właśnie dlatego jest to pokolenie, którym trudno sterować, mało przewidywalne, zmienne w swoich gustach. Wpędzające w czarną rozpacz specjalistów od marketingu.

I z tego zapewne powodu analitycy rynku mają o nowej generacji jak najgorsze zdanie. Młodzi, wchodząc w dorosłe życie, nie chcą brać kredytów, wolą wynajmować niż kupować, nie przywiązują takiej wagi do posiadania na własność jak pokolenie, które poczucie własności z takim trudem odbudowywało po komunizmie. Zmieniają adresy, poglądy i gusty jak rękawiczki. Łatwo przyswajają technologie, szybciej przystosowują się do odmiennych sytuacji i adaptują do nowych miejsc. Ale to jedna strona medalu. Równie bezproblemowa jest dla nich nawet radykalna zmiana opinii. Dają się przekonać, ulegają wpływom znajomych, bo to generacja bardzo ceniąca relacje z grupą. Mało tego, zmiana wydaje się dla nich wartością samą w sobie, a trwanie utożsamiane jest z brakiem rozwoju i ograniczeniem własnych możliwości. Nauczyciele liceów skarżą się na ogromne problemy z koncentracją u uczniów, a pracodawcy na niezdolność łatwość, z jaką świeżo upieczeni absolwenci rezygnują z dopiero co podjętej pracy.

Siła recenzji

„Oni nie oglądają w ogóle telewizji, nie słuchają radia, nie

czytają nic poza tweetami i SMS-ami”. Ta obiegowa opinia niewiele ma wspólnego z rzeczywistością. Dzieci milenium oglądają filmy i seriale, często dokładnie te same co ich rodzice – tyle że ściągane z sieci. Śledzą podobne newsy, choć nie oglądają programów informacyjnych. Czytają dużo, ale niekoniecznie to, co zdaniem dorosłych przeczytania jest warte. Raczej to, o czym dyskutuje się na forach. Zamiast Listy Przebojów Trójki słuchają muzyki z mp3, zaś najciekawsze radiowe wywiady odstuchują, korzystając z przesyłanych sobie podcastów. To jest ten sam świat, ta sama przestrzeń publiczna, ale porządkowana według zupełnie innych reguł, poziomych, nie pionowych. Dla milenialsów nie istnieje wielka trójka nadawców telewizyjnych, bo każdy z ich kilkuset znajomych pozostaje równoprawnym nadawcą, filtrującym informacje, podsyłającym linki. A siła recenzji i opinii wydawanych przez znajomych jest co najmniej taka sama (jeśli nie wyższa) jak rekomendacje uznanych autoritetów.

Sporo zamieszania wywołało niedawne badanie zlecone przez Rzecznika Praw Obywatelskich w szkołach ponadgimnazjalnych, zarówno tych słabszych, jak i najbardziej elitarnych. Okazało się bowiem, że młodzi nie kojarzą już „kultowych” niegdyś dziennikarzy, takich jak Kamil Durczok, Tomasz Lis czy Monika Olejnik. Za to najwyższy wskaźnik rozpoznawalności osiągnął wśród nich... Max Kolonko, mający własny kanał w sieci. Badanie nie było specjalnie reprezentatywne, bo wykonane na próbie ok. 400 uczniów, ale pokazało pewną prawidłowość: milenialsi mają swoje własne hierarchie i rankingi. Niekoniecznie zgodne z tymi oficjalnie uznawanymi. Jest w tym pewien element przekory i anarchii, ale nie ulega wątpliwości, że młodzi cenią sobie wolność także w sferze mediów. Co może budzić pewne nadzieje, bo w odróżnieniu od swoich rodziców oni nie chcą się świadomie zamykać w bańkach informacyjnych. Nużą ich przewidywalność sądów i rytualny hejt.

„Młodzi wyraźnie próbują robić coś, z czego stare media zrezygnowały. Konfrontować różne opinie, samodzielnie przyznawać rację tej czy innej stronie, nie »pakietując«, ale symetrycznie niemal rozważając argumenty różnych stron w konkretnej sprawie. Nie zgadzają się na zamknięcie w partyjno-plemiennym getcie tej czy innej redakcji” – ocenia Piotr Trudnowski, redaktor naczelny portalu Jagielloński24.pl.

Migracja gwiazd

Zasadniczy dla tego pokolenia wydaje się, całkowicie odmienny od poprzedników, sposób korzystania z mediów. Zwłaszcza tych obrazkowych. To preferencje pokolenia Y zadecydowały, że seriale podbijające dziś świat, takie jak „House of cards”, swoje premiery mają nie w wielkich stacjach, ale na serwisach subskrypcyjnych, bo i tak oglądane są przede wszystkim w sieci. Na „Ucho Prezesa” miały apetyt wszystkie polskie telewizje, ale jego twórcy wybrali internetowy kanał YouTube, mający największy zasięg. Tak na początek, bo jesienią każde kolejne „Ucho” jest już pokazywane najpierw na płatnym serwisie Showmax, dopiero tydzień później na YT. Sensacją sezonu w polskim świecie sportowym nie jest transfer żadnego piłkarza, ale decyzja duetu Tomasz Smokowski i Andrzej Twarowski o odejściu z kanału NC+. Właśnie gruchnęła wieść, że popularny duet komentatorów i dziennikarzy sportowych, przez wielu kibiców uznawany za najlepszy w Polsce, zdecydował się ruszyć z własnym programem na YouTube.

To tylko wierzchołek góry lodowej. Migracja gwiazd telewizji do internetu wydaje się procesem nieuchronnym. Także dlatego, że milenialsi już tam są. W Polsce może jeszcze nie tak masowo jak w USA, gdzie widzowie przed trzydziestką treści wideo oglądają głównie przez YouTube (34 proc.) oraz Netflix (24 proc.). Tradycyjną telewizję za oceanem preferuje już tylko 14 proc. badanych w tym wieku. W Polsce w pierwszym kwartale 2017 roku tylko niespełna 10 proc. internautów korzystało z serwisów subskrypcyjnych, takich jak Netflix, Showmax czy

fol. G. van der Wal

Amazon Prime. Ale już w czerwcu br. ten odsetek wzrósł do kilkunastu procent. W Europie Zachodniej wynosi on dziś ponad 20 proc. Te dane mogą być jednak mylące, bo choć młodzi Polacy nie wybierają płatnych serwisów... to i tak są w sieci. Oglądają tam filmy udostępniane przez innych użytkowników za darmo. I to dokładnie te same co oficjalni subskrybenci. A gdy ktoś im tego zabroni, gotowi są zrobić rewolucję.

Wśród analityków rynku mediów popularne stało się określenie „seryjni”. To młodzi widzowie oglądający głównie seriale, zazwyczaj po kilka odcinków jednocześnie. Które? Głębsza analiza prowadzi do dość zaskakujących wniosków, że preferencje mileniśców wcale nie są aż tak odmienne od preferencji ich rodziców. Poza absolutnie dominującą „Grą o tron”, najwięcej wskazań mają polskie przeboje TVP, takie jak „Ranczo” czy „Rodzinka.pl”. Tyle że oglądane głównie za pośrednictwem serwisu VoD.tvp.pl.

Algorytm rządzi

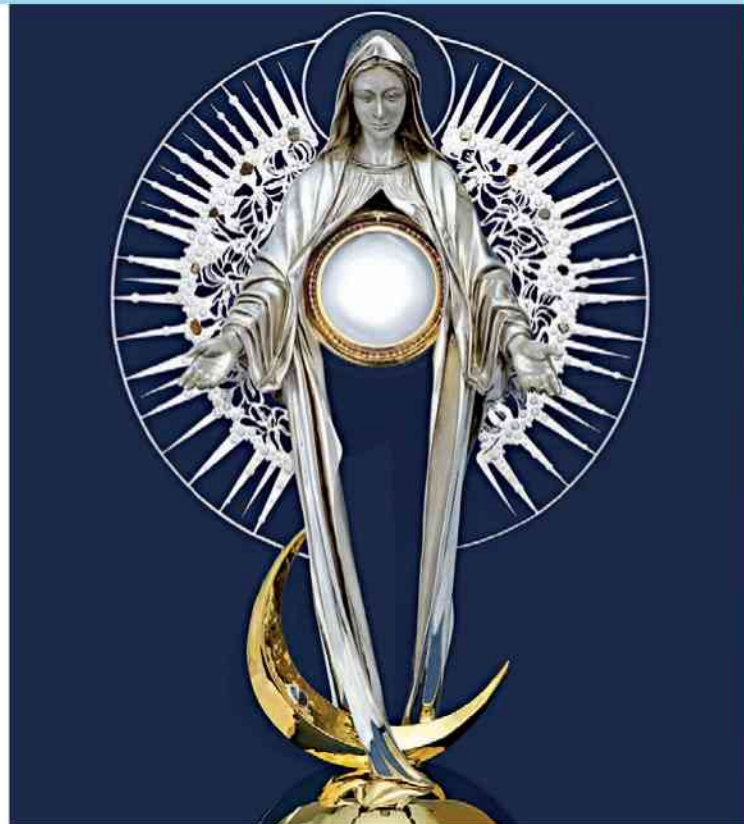
Filmy oglądane via internet nie różnią się zasadniczo od tych pokazywanych w TVP, TVN i Polsacie. „Gra o tron” jest w stu procentach serialem telewizyjnym (i w telewizji też pokazywanym). Ruch odbywa się jednak i w drugą stronę, bo popularne w wielkich stacjach telenowełe dokumentalne stylizowane są na amatorskie produkcje powstające bez udziału profesjonalnych aktorów. Nie chodzi zatem o to, że sieć oferuje inny towar niż telewizor. Często – ten sam. Ale teraz kto inny ustala agendę. W czasach gigantycznej nadprodukcji i przesytu jest to przewrót niemal kopernikański.

Jakie zatem jest kryterium, którym kieruje się owa tawa przysięgłych (złożona ze znajomych), wydając swój werdykt? Co decyduje o tym, że ten, a nie inny link podawany jest przez tysiące młodych ludzi? W cenie są na pewno wyrazistość, pasja i autentyzm. Nie można być letnim; tylko gorący entuzjasta lub zimny drań ma szansę przebić się w sieci. Stąd nieprzemijająca popularność Wojciecha Cejrowskiego, stąd Max Kolonko i – o zgrozo – Zbigniew Stonoga (wysoka pozycja w badaniu zleconym przez RPO). Warto jednak zauważyć, że wybór wcale nie musi oznaczać akceptacji dla głoszonych opinii. Młodzi bardzo często polecają sobie wzajemnie czyjś występ „dla beki”, czyli raczej kpiąc z autora, niż go podziwiając.

Na pewno forma jest dla nich nie mniej ważna niż treść. Każdy konsument kultury przed trzydziestką wie, że dobra powieść powinna być opasła (jak historyczne sagi R.R. Martina albo Elżbiety Cherezińskiej), zaś wideoblog zwięzły i błyskotliwy. Fenomen popularności ojca Adama Szustaka bierze się zarówno z języka, którym się postępuje, trafiającego do mileniśca, jak i z bliskiej młodym odbiorcom krótkiej formy. Oczywiście vlogi dominikanina można oglądać zarówno na smartfonie, jak i wielkiej plazmie typu smart, dającej możliwość czerpania z zasobów internetu. Nośnik jest tak naprawdę kwestią wtórną. Najważniejsze, kto dokonuje wyboru. „Ja!”. Generacja Y jest pierwszą, która w sposób nieodwracalny wyrwała się z niewoli telewizyjnej ramówki.

Powyższe obserwacje nie są rzeczą jasną wolną od generalizacji i uproszczeń, ale też mileniści, jak nikt przed nimi, o generalizację aż się proszą. YouTube może i jest dziś dla młodych kanałem pierwszego wyboru, ale działa tu podobny mechanizm jak w każdej wyszukiwarce: o hierarchii nie przesądza wartość materiału, ale jego statystycznie ujęta popularność. Zbiorową wyobraźnię mileniśców zarządza dziś algorytm, a nie żaden zbiorowy arbiter elegancji i dobrego smaku. Tak więc ów kopernikański, technologiczny przewrót niekoniecznie musi oznaczać zmianę na lepsze. Zresztą już Stanisław Lem dawno temu ostrzegat: „Im bardziej zaawansowane technicznie (doskonalsze!) medium, tym bardziej prymitywne, błahe i bezużyteczne wiadomości są za jego pomocą przekazywane”. □

Piotr Legutko
(Gość Niedzielny)

Wotum dla Fatimy

Monstrancja Fatimska – wotum narodu polskiego w 100-lecie objawień Matki Bożej – trz fiło do portugalskiego Sanktuarium.

Uroczystościom przekazania daru przygotowanego przez sanktuarium MB Fatimskiej na Krzeptówkach w Zakopanem i Fundację Aniołów Miłosierdzia przewodniczył metropolita krakowski abp Marek Jędraszewski. Abp Jędraszewski przewodniczył Mszy św. w Kaplicy Objawień w fatimskim sanktuarium.

W homilii dostojnik przypominał polskim pielgrzymom o tajemnicy nawrócenia ludzkiego serca, o które prosiła Matka Boża Fatimska. W godzinie miłosierdzia metropolita krakowski uczestniczył w Drodze Krzyżowej.

Wykonana w Gdańsku monstrancja fatimska przedstawia Maryję, jako Niewiastę obleczoną w słońce, w jej sercu umieszczony jest Najświętszy Sakrament. Symbolikę monstrancji podkreślają fragmenty 12 meteorytów, rozmieszczone w aureoli oraz fragment skatki księżycowej, wtopiony pod stopami Marii. Każdy z tych elementów posiada certyfikat NASA. Konstrukcja ma ponad metr wysokości i w trakcie nabożeństwa niesiona jest przez 4 osoby.

Przez 9 miesięcy niezwykły dar Polaków dla Fatimy peregrynował po 80 parafiach, ośrodkach kultu maryjnego, domach pomocy społecznej w niemal wszystkich diecezjach Polski. Ostatnim przystankiem monstrancji był Międzynarodowy Kongres Mariologiczno-Maryjny, który odbywał się we wrześniu w Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach w Zakopanem. Stamtąd wyruszyła do Portugalii.

Właśnie górale z Zakopanego są inicjatorami powstania i ofiarowania Fatimie tego niezwykłego wotum, które jest wyrazem wdzięczności narodu polskiego za 100-lecie objawień Matki Bożej oraz 20. rocznicę wizyty Jana Pawła II w Zakopanem (...).

Polscy czciciele Matki Bożej Fatimskiej podkreślają, że w czasach coraz okrutniejszych konfliktów zbrojnych i prześladowania chrześcijan na całym świecie, podziałów społecznych, rozpadu rodzin, zniewoleń, fali samobójstw, aborcji, eutanazji i demoralizacji, pragną oddać Niepokalanej sprawę pokoju w świecie, w Polsce i w rodzinach oraz zawierzyć Jej nowe pokolenie. □

II Pielgrzymka Polonii do Sainte Anne d'Auray

NIEDZIELA, 29 PAŹDZIERNIKA 2017

Polska Misja Katolicka, serdecznie zaprasza wszystkich Rodaków z Bretanii do Sanktuarium św. Anny (Sainte Anne d'Auray).

Program Pielgrzymki

8⁰⁰ – Wyjazd autobusem z pod Kościoła Sainte Jeanne d'Arc (30 rue Danton, 35700 Rennes).

Zatrzymujemy się przed miejscowością Sainte Anne d'Auray. Do Sanktuarium idziemy pieszo, śpiewając i modląc się na Różańcu św..

10¹⁵ – Spotykamy się przed Sanktuarium

10³⁰ – Spotkanie zapoznawcze z pielgrzymami przy kawie w Sali Pielgrzymy

11³⁰ – Możliwość Spowiedzi św.

13⁰⁰ – Uroczysta Msza św. w Bazylice

14³⁰ – Wspólna Agapa potączona z zabawą

17⁰⁰ – Zakończenie II-iej Polonijnej Pielgrzymki do Sanktuarium Sainte Anne d'Auray

Prosimy o zabranie ze sobą pikniku!

Zgłoszenia na pielgrzymkę należy kierować pod adres: ks. Kamil Iwanowski 4, Bld Villebois-Mareuil, 35 160 Montfort Sur Meu. T. 07 81 96 31 59 ; e-mail : xkiwanowski@gmail.com

Dołóżmy wszelkich starań, aby było nas jak najwięcej !

Stwórzmy kolekcję Muzeum Historii Polski!

Trwa ogólnoswiatowa i społeczna zbiórka pamiątek historycznych „Małe Wielkie Historie”, zainaugurowana w 2016 roku. Do tej pory udało się pozyskać blisko 5500 obiektów dla Muzeum Historii Polski. Wśród eksponatów znalazły się przedmioty otrzymane przez darczyńców z kraju, jak i zagranicą – Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Szwecji czy Niemiec.

Celem zbiórki jest pozyskanie nowych eksponatów dla Muzeum Historii Polski.

Czekamy na najrozmaitsze obiekty o wartości historycznej, także związane z osobistymi losami darczyńców i ich rodzin. Szczególne znaczenie mają dla nas przedmioty związane z polską drogą do Niepodległości – zarówno tej w 1918 roku, jak i w roku 1989. Zainteresowani jesteśmy również przedmiotami codziennego użytku, fotografiami, pocztówkami, dokumentami, listami i pamiętnikami, prasą – a także elementami ubioru, umundurowania, uzbrojenia i wyposażenia wojskowego, zabytkowymi urządzeniami, meblami oraz wyrobami rzemieślniczymi i artystycznymi świadczącymi o historii polskiej kultury, przemianach społecznych i gospodarczych.

W inwentarzu muzealnym zarejestrowanych jest już blisko dwadzieścia dwa tysiące muzealiów, a dzięki akcji „Małe wielkie historie” do Muzeum trafiło do tej pory łącznie prawie pięć i pół tysiąca eksponatów. Kolekcja MHP wzbogaciła się ponadto o ponad 180 cyfrowych kopii dokumentów, fotografii i nagrań audio. Dużą część darowizn stanowią książki, prasa oraz różnego rodzaju archiwalia i dokumenty: rękopisy, pisma urzędowe, dyplomy, legitymacje, broszury a nawet bilety. Wśród otrzymanych pamiątek znalazły się między innymi XIX-wieczna szafka pod lustro ze skrytką, w której przechowywano dokumenty Państwa Podziemnego w trakcie II wojny światowej, XVII-wieczny list króla Jana Kazimierza do chorążego inowrocławskiego Świętosława Wilgostowskiego z 1660 r., średniowieczne krzyżyki z okresu XI-XIV w., cylinder z 1900 r. wraz z oryginalnym drewnianym opakowaniem, albumy ze zdjęciami rodzinnymi oraz zbiory fotografii dokumentujące rozmaite wydarzenia polityczne w Polsce w latach 80. minionego wieku, matryca i rama do sitodruku z tekstem przysięgi Solidarności Walczącej i krótką historią organizacji, a także kamienne tablice z kaplicy Domu Polskiego w Wiedniu, związane z walką o niepodległość, powstałe w latach 1914-1920.

Muzeum weszło również w posiadanie zbioru kilkuset obiektów związanych z kilkoma rodzinami arystokracji polskiej XIX i XX w., przede wszystkim z Lubomirskimi, kolekcji zabawek, ubranek dla dzieci i drobnych przedmiotów z okresu II Rzeczypospolitej oraz zbiorów materiałów (maszynopis i rękopisy) dotyczących działań wojennych na Północnym Mazowszu w sierpniu 1920 r. autorstwa rotmistrza Włodzimierza Kwapiszewskiego.

Otrzymane pamiątki wejdą w skład tworzącej się kolekcji Muzeum Historii Polski. Część ofiarowanych przedmiotów trafi na wystawę stałą Muzeum, a wszystkie inne dary zostaną należycie zabezpieczone z myślą o badaczach przeszłości i przyszłych wystawach czasowych.

Osoby zainteresowane przekazaniem do Muzeum Historii Polski pamiątek mogą zwrócić się do nas – osobiście, telefonicznie, bądź mailowo. Każda taka propozycja zostanie wnikliwie rozpatrzona przez pracowników Muzeum.

W uzasadnionych przypadkach upoważniony pracownik Muzeum osobiście pojawi się u darczyńcy w celu odebrania ofiarowanego przedmiotu.

Regulamin zbiórki „Małe Wielkie Historie” dostępny jest na stronie Muzeum Historii Polski – www.muzhp.pl. □

MAŁE WIELKIE HISTORIE
Zbiórka pamiątek dla
Muzeum Historii Polski
Przyłącz się do niej!

MUZEUM HISTORII POLSKI

Rachida Dati - Ancien Ministre - Député européen - Maire du 7e Arrondissement - vous invite à la conférence
«Tadeusz Kosciuszko, héros polonais de l'indépendance américaine et son portrait retrouvé»
 par Piotr Witt, historien

Jeu­di 12 octobre 2017 à 18h30 - Salle du conseil Mairie du 7e Arrondissement - 116, rue de Grenelle

RSVP au 01 53 58 75 60 ou rachida.dati@paris.fr

en partenariat avec l'Institut Polonais et le Centre scientifique de l'Académie polonaise des sciences à Paris

16 października 1978 - 16 października 2017

Fundacja Jana Pawła II zaprasza

Z okazji 39 rocznicy wyboru Księdza Karoliny Karola Wojtyły na tron Piotrowy, Francuskie Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II zaprasza wszystkich, którym bliska jest pamięć i dziedzictwo Wielkiego Papieża Polaka, na uroczystą Msze Świętą.

Eucharystia ta sprawowana będzie w poniedziałek 16 października b.r. o godzinie 18.30 w Kościele Polskim Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Paryżu.

Zarząd Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Francji

« Les Bayonnais »

Au moment du déclenchement de la Première Guerre mondiale en août 1914, des milliers de Polonais résidant en France se sont engagés dans une « Légion polonaise au service de la France ».

Mais l'Etat polonais n'existait plus depuis 1795, date du 3e partage de la Pologne entre les puissances voisines (Allemagne, Autriche et Russie).

Le livre commence par rappeler l'état de la question polonaise en 1914, les différentes orientations parmi les partis politiques polonais, ainsi que les démarches du Comité des Volontaires polonais à Paris pour organiser une force armée à l'Ouest.

Mais la France, liée par l'alliance franco-russe de 1893, ne pouvait organiser d'unités militaires purement polonaises comme sous Napoléon Ier avec les fameuses légions de Dąbrowski. Seule la Légion étrangère, créée à cet effet par l'ordonnance royale de Louis-Philippe en 1831, offrait un cadre d'emploi des étrangers sous le drapeau de la France. C'est donc la Légion qui accueillit les Polonais désireux de combattre pour la défense de la France et la liberté de la Pologne.

L'ouvrage retrace l'histoire de ces volontaires, en particulier des « Bayonnais » qui formèrent la « compagnie polonaise » du bataillon C du 2e Régiment de Marche de la Légion, ainsi appelés car c'est à Bayonne que se fit leur instruction militaire, mais aussi des « Ruellois » (3e Régiment de Marche de la Légion formée à Rueil) et des autres engagés disséminés dans les différentes unités.

Un chapitre est consacré à leur destin militaire au cours de la 2e offensive d'Artois en 1915 : l'assaut du 9 mai sur la cote 140 de Vimy (deux ans avant la prise de la crête par les Canadiens en 1917 !), la bataille du 16 juin devant Souchez. Des cartes permettent de suivre le déroulement des opérations. L'établissement de quinze listes nominatives réalise un des buts majeurs de l'étude : rendre hommage à ces combattants de la première heure en leur donnant une identité et, si possible, un visage, en les tirant de l'anonymat dans lequel ils sont restés plongés trop longtemps.

Cet hommage s'accompagne de réflexions sur le devoir de mémoire légué aux jeunes générations (Mémorial polonais de La

Gabriel Garçon

“BAJONCZYCY - LES BAYONNAIS”

Les Volontaires Polonais dans la Légion Etrangère 1914 - 1915

DIMANCHE 19 NOVEMBRE 2017

16 heures, à la salle des fêtes d'Hersin-Coupigny

CONFÉRENCE DE GABRIEL GARÇON*, autour du nouveau livre :
 " Les Volontaires Polonais dans la Légion Etrangère 1914-1915 : BAJONCZYCY " À L'OCCASION DU « SALON DE LA POLOGNE »

(* Docteur en Etudes Slaves (polonaises) à l'université Lille 3.

ENTRÉE GRATUITE

Targette à Neuville-Saint-Vaast, Anneau de la Mémoire à Lorette). Une cinquantaine de photos et d'illustrations agrémentent l'exposé et rend plus vivant le destin des engagés volontaires.

Puisse cet ouvrage contribuer au maintien de la mémoire des Polonais engagés dans la Légion étrangère en 1914 - 1915 au service de la France et de la Pologne, « pour qu'ils ne meurent pas une deuxième fois » (Roland Dorgelès, Les Croix de Bois, 1919). □

Commande à adresser à : Gabriel Garçon - 179, rue de la Mairie - 59283 Moncheaux

M. - Mme (nom, prénom) :

adresse :

commande exemplaire(s) du livre « Les Bayonnais » (195 pages) au prix unitaire de : 17 €. (+ 5 €. de frais de port si envoi postal).

montant de la commande (frais de port éventuels inclus) :

date et signature :

Anna Lasek a 90 ans

Alfred Kaluzinski

Née le 27 juillet 1927 à Bollwiller (Haut-Rhin) au foyer d'Ignace Petryszyn et Sophie Bomaszczuk, Anna Lasek vient de fêter son 90ème anniversaire, au sein de sa famille et ses nombreux amis.

Fille d'un père mineur de potasse, arrivé en Alsace en 1924, elle intègre dès l'âge de 7 ans, les louveteaux d'origine polonaise, un milieu qu'elle n'a jamais quitté, étant toujours membre de la section scout « Hufiec Alzacja Bollwiller ».

En 1947, elle unit sa destinée à Paul Wisniewski, qu'elle a rencontré dans le cadre du scoutisme. De cette union sont nés Françoise, Agnès, Martin (décédé en 2006).

En 1962, son mari décède suite à un accident de circulation alors qu'il se rendait au chalet des scouts polonais « Tatry » à Urbès.

En secondes noces, elle épouse en 1966, Thadée Lasek. Ils sont entourés de l'affection que leur témoignent six petits-enfants et 2 arrière-petits-enfants.

Un engagement associatif exemplaire

Durant toute sa vie, Anna a mené un parcours exceptionnel d'engagement dans

la vie associative, notamment polonaise.

Commissaire nationale du Scoutisme polonais de 1988 à 1994, elle assure actuellement la vice-présidence des Scouts polonais en France, présidente des anciens scouts polonais en France, représente le Scoutisme polonais en France, au sein du comité mondial du scoutisme.

Choriste émérite, Anna est membre des chorales Stowik Leśny de Pulversheim et Sainte-Cécile de Bollwiller, des chorales réunies et la dévouée trésorière depuis de nombreuses années du PZK Alzacja (Polskie Zgromadzenie Katolickie).

Son dévouement et son engagement associatif ont valu à Anna Lasek, la médaille de l'Ordre Nationale du Mérite de la République de Pologne, la médaille en bronze de Jeunesse et Sports, ainsi que la médaille d'honneur communale en argent.

A Anna Lasek, nous souhaitons beaucoup de bonheur et de joies au sein de sa famille et des associations. □

Msza św. za Stow. Obrońców Krzyża i ich rodziny

W dniu Święta Podwyższenia Krzyża, 14 września o 18.30 w kościele polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu została odprawiona Msza św. w intencji Stowarzyszenia Obrońców Krzyża i ich rodzin.

Tak jak każdego roku od chwili powstania Stowarzyszenia, tak i w tym roku, przy ołtarzu podczas Eucharystii został ustawiony krzyż, należący do naszej organizacji.

Stowarzyszenie Obrońców Krzyża powstało po wydarzeniach, które miały miejsce pod Pałacem Prezydenckim na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie w sierpniu 2010 r., w konsekwencji wielkiej tragedii narodowej, jaką była katastrofa samolotu rządowego pod Smoleńskiem, w której jak pamiętamy zginął śp. prezydent RP Lech Kaczyński i 95 osób towarzyszących mu osób delegacji państwowej.

W okresie żałoby harcerze ustawili tu, przed Pałacem Prezydenckim krzyż, pod którym gromadzili się na modlitwie tłumy naszych Rodaków.

Patrząc na ten krzyż i znając jego historię, ożywają w nas wciąż bolesne wspomnienia tamtych dramatycznych wydarzeń, także i niezrozumiałych ze zwykłej, ludzkiej

perspektywy, zająć które miały miejsce pod tamtym właśnie krzyżem. Ustawiony spontanicznie na Krakowskim Przedmieściu krzyż Chrystusowy dla ludzi wierzących stawał się miejscem żałobnej modlitwy za spójność duszy osób, które zginęły – w służbie Polsce – w straszliwej katastrofie i i modlitwy w intencji osieroconej Ojczyzny. Niestety dla ludzi niosących w sobie jakiś rodzaj poczucia winy to miejsce stało się wyrzutem sumienia, może dlatego przychodzili tu, gromadzili się by... znieważać krzyż Chrystusowy, by wyśmiewać modlący się pod nim ludzi, by wyszydzać ich. Byłam tam wielokrotnie z wieloma naszymi rodakami, także z moim synem, broniąc oplukanego, znieważanego krzyża Chrystusowego, patrzyłam na te sceny, a w wyobraźni wracały mi sceny, kiedy Chrystus był krzyżowany i oddawał na krzyżu życie za nasze grzechy. Krzyż Chrystusa jest znakiem tego, że Bóg dzielił ludzki los, że przyjął mękę, zniósł sztyderstwo i wybaczył

CRÉTEIL CATHÉDRALE +
Présente au monde
pour le monde présent

**“ Ne te laisse pas vaincre
par le mal, mais sois vainqueur
du mal par le bien. ”**

33ème ANNIVERSAIRE DE LA MORT

J. POPIEŁUSZKO

jeudi 19 octobre 2017

à 19h00 à la cathédrale de Créteil

2, rue Pasteur-Vallery-Radot - Créteil
M° Créteil-Université (ligne n°8), bus n° 181 ou 281, arrêt Montaignut
e-mail: association.aeo@laposte.net; www.creteilcathedrale.fr

prześladowcom. Krzyż nabiera blasku w zmartwychwstaniu Chrystusa. Krzyż nieustannie przypomina nam, że droga do chwaty wiedzie przez trud zaparcie się siebie. Aby iść za Chrystusem musimy wziąć i swój krzyż. Musimy przejść drogę krzyżową, odnaleźć w nim życie, aby zmartwychwstać. Krzyż jest znakiem więzi chrześcijan, jest przede wszystkim symbolem odkupienia całej ludzkości i powszechnego pojednania z Bogiem. Brońmy krzyża Chrystusowego przed znie wagami i świętokradztwem.

Naszą Mszę św. celebrowali wikariusz parafii Wniebowzięcia NMP ks. Marcin Mazur i ks. proboszcz Paweł Witkowski. Ceremoniom Eucharystii towarzyszył sztandar paryskiego Stowarzyszenia Obrońców Krzyża, a pieśń „Cor Jesu” odśpiewała pani Urszula Szoje- Cuvellier - założycielka i dyrygentka chóru Totus Tuus i pani Dominika Gajdzis - mezzosopran. Dziękujemy z całego serca. Dziękuję również za przybycie i modlitwę prezesowi Federacji Polonii Francuskiej panu Stanisławowi Aloszko.

Na koniec naszej Eucharystii w szczególny sposób modliliśmy się jeszcze do błogostawionego ks. Jerzego Popietuszki, prosząc o łaski dla nas i naszej umiłowanej Polski, w tym dniu przypadająca bowiem 70 rocznica urodzin ks. Jerzego - wielkiego patrioty, kapelana Solidarności - męczennika, zamordowanego przez funkcjonariuszy komunistycznego UB - za wiarę i miłość do Ojczyzny.

Dziękuję wszystkim uczestnikom naszej Eucharystii i zapraszam na Msze św. organizowaną przez Stowarzyszenie Obrońców Krzyża, każdego 10 dnia miesiąca - w intencji Ojczyzny i za spójność duszy ofiar katastrofy smoleńskiej. Msze te są odprawiane w paryskim kościele polskim Wniebowzięcia NMP w dni powszednie o godz. 18.30 a w niedziele o godz. 11.00..

Maria Jolanta Dzwigata

1 listopada na Montmorency

Życie Twoich wiernych, o Panie, zmienia się, ale się nie kończy. I gdy rozpadnie się dom doczesnej pielgrzymki, znajdą przygotowane w niebie wieczne mieszkanie - (z liturgii żałobnej).

Kierowani wiarą i zachęteni nawoływaniem Kościoła do modlitwy za zmarłych, zapraszamy do wspólnej modlitwy w dniu 1 listopada br. na cmentarzu w Montmorency, nazywanym Panteonem Polskiej Emigracji. Msza św. w intencji naszych zmarłych Rodaków, pod przewodnictwem Rektora PMK ks. Bogustawa Brzysia, będzie celebrowana o godz. 14.30.

Dla chętnych jest organizowany przejazd spod kościoła polskiego Wniebowzięcia NMP na ulicy Saint-Honoré (Concorde). Wyjazd o godz. 13.00, koszt przejazdu w obie strony 15 euro.

Zapisy w biurze parafialnym, 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris, w g. 9.00-12.30 i 15.00-17.00 lub tel.: 01 55 35 32 25.

Ze względów organizacyjnych prosimy o zapisy najpóźniej do 28 października.

5 listopada - cmentarz w Thiais

Parafia polska pw. Wniebowzięcia NMP w Paryżu serdecznie zaprasza na wspólną modlitwę za naszych zmarłych Rodaków spoczywających na cmentarzu w Thiais.

Polskie groby znajdują się w kwaterach: 98 i 100. Modlitwy odbędą się w niedzielę 5 listopada o godz. 15⁰⁰.

Dojazd własnymi środkami transportu.

Duszpasterze parafii polskiej Wniebowzięcia NMP na Concorde w Paryżu

**GŁOS
KATOLICKI**

PRZYJACIELE

Mme Christophe Rosalia -	70€
Met Mme Semba Józef i Maria -	80€
M Vescovi Stanisław -	70€
M Jakubowski Bernard -	70€
M Zagozda Krzysztof -	90€
Mme Dulowski Jozefa -	70€
Mme Andre Mamia -	70€
Mme Maluty Lucyna -	70€
Siostry Serafitki -	100€
M Soberka Richard -	70€
Mme Amirat Leokadia -	100€
Mme Prampart Małgorzata -	100€
Mme Lefebvre Alina -	70€
Mme Szuberla Danuta -	70€
Mme Madej Fernanda -	40€/pół roku
M Wiśniewski Andrzej -	70€
Mme Dobosz Stephania -	80€
Ks. Kawalec Edward -	70€
M Czernecki Stanisław -	150€
Mme Zieliński Helena -	70€
Mme Hautot Krystyna -	70€
M Domaszewski Edwin -	70€
Mme Krycyszyn Janina -	70€
M Balabuszyński André -	70€
Mme Dzwigata Jolanta M. -	70€

Dalsza część Listy Przyjaciół będzie się ukazywać w kolejnych numerach GK Czytelnikom, którzy wspierają Głos Katolicki „Prenumeratą Przyjaciół”, składamy serdeczne podziękowania. (Redakcja)

Związek Bractw Różańcowych we Francji serdecznie zaprasza we wtorek 10 października 2017 do Méricourt (Pas-de-Calais) na uroczysty Dzień Skupienia

Porządek dnia:

- godz. 10.30 - Msza święta oraz Nabożeństwo Różańcowe,
- przerwa obiadowa (cena posiłku - 20 €).

Zapisy u prezesek poszczególnych Kół Różańcowych.

Serdecznie Zapraszamy!

Cześć Maryi! Sekretarki Związku: St. Napora, i L. Jabłoński

- 3/06 Je suis a la recherche d'un Polonais nommé CHLEBICKI JAN, né le 16/10/1900 a Ryczów (Pologne) et il est décédé le 15 décembre 1962 quelque part en France.
londnersimon@yahoo.fr; tel. 01 39 72 41 21 (répondeur).

AL-ANON ALATEEN

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20
(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

T. 06 67 30 89 95; 06 28 74 23 63

OFIARY NA TYDZIEŃ MIŁOSIĘRDZIA

Mamczarz Irene St. Raphael –	50€
Regdusz Bronisław – Wattrelos –	50€
Ks. Gubernat Jerzy – Lisieux –	265€
Jaskot Wioletta – Paris –	50€
Wroblewski Joseph – Onnaing –	50€
Smati Jean Claude – Toulouse –	100€
Hrycelak Henri – Metz –	60€
Leguilette Jacques – La Ferte Sous Jouarre –	100€
Śliwa Stanisław – Besancon –	50€
Witon Zych Henri – Revin –	50€
Etienne Maria – Frejus –	25€
Dziuba Monique – Leforest –	25€
Krzyżanowski – Paris –	25€
Sidor Jerzy – Creil –	100€
Leon Bogdan – Algrange –	300€
Padula Rafał –	25€

Dalsze ofiary prosimy przysyłać na adres: Mission Catholique Polonaise,
263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris, wpłacając na: CCP 1268-75 N PARIS

Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać”

DENTYSTKA POLSKA DLA DZIECI i DOROSŁYCH Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66
45, rue du Caire - 75002 Paris
Akceptuję CMU AME

**DÉMÉNAGEMENT - TRANSPORT - AUTOLAWETA
PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU**
Tel. 06 30 40 49 49

Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem,
alkohol kieruje Twoim życiem

Przyjdź na spotkanie **Anonimowych Alkoholików**

Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.

**Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek
w godzinach od 19³⁰ do 21³⁰**

przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exalmans)

Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholików

Masz problem z pićem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17.00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Czwartki godz. 19.30:

11, Ville St-Jacques (kod: 0911),

75014 Paris, M° Saint-Jacques.

**GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE**

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” – 4 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „ustugi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – dopłata wynosi -1 € na tydzień („ustugi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku
Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy CMU, AME.
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

☎ 01.41.13.45.05

✉ boulogne@dentylis.fr

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

Mówimy po polsku

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)
do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.

Edyta - T. 06 22 72 26 68;
e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?
Każdy miting AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)

– TŁUMACZENIA –

Stanisław Bocianowski – dr Prawa
– Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

**Polonijna Zabawa
Andrzejkowa**

Bilet
50€
/osobę

25.11.2017
(Sobota)

Zabawa od 20
do 5 rano

Sala Cargo w Bobigny

49 Avenue Henri Barbusse, 93000 Bobigny

Dojazd: **M 5 7 RER E**

Będzie nam towarzyszył krakowski
zespół muzyczny ExpressBand

W cenie biletu - menu: 1 danie gorące,
smalec, ogórki, wędliny, ciasta

Alkohole w sprzedaży na miejscu: wódki, wina,
piwo beczkowe z Polski: Żywiec, Okocim, Tyskie

ORGANIZATOR: Małgorzata Jeczminek
Wpłaty, rezerwacje i dodatkowe informacje:
tel. 06 59 87 71 70

✿ TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.

Tel. 06 98 58 86 36

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien- dentiste

33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

✿ Luxsus - PRZEWÓZ OSÓB i TOWARÓW DO POLSKI -
OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.

TEL. 06 62 75 50 06; 01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 34 (2694): 8.10.2017

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France)

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31, 01 42 96 23 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonament): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 27.9.2017

Inf. o prenumeracie na str. 3

Association Pomost-Passerelle

AIDE AUX POLONAIS VIVANT DANS L'IMMIGRATION

Biuro Socjalne

Stowarzyszenia Pomost-Passerelle prowadzi Biuro socjalne, znajdujące się w pomieszczeniach Parafii Wniebowzięcia NMP w Paryżu, przy Polskiej Misji Katolickiej - 263 bis, rue Saint Honoré.

Biuro czynne jest w czwartki, w godzinach od 9.00 do 13.00.

Jego celem jest pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej, rodzinnej i bytowej oraz reintegracja społeczna zgłaszających się osób. Udzielana pomoc skierowana jest do osób, które znalazły się w ciężkiej sytuacji życiowej na emigracji, głównie bezdomnych oraz uzależnionych. □

TRWAM PROGRAM

9 - 15 października 2017

PONIEDZIAŁEK 9 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wiśń to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Dokument 11¹⁰ Dokument 11²⁵ Felieton 11³⁵ Reportaż 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Film 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Św. na każdy dzień 17³⁰ Spotkanie Rodziny RM 19⁴⁵ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

WTOREK 10 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Papież Polak do Rodaków 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi Św. 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Reportaż 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 13⁴⁰ Reportaż 14⁰⁰ Film 15⁰⁰ Dokument 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Dokument 16⁵⁰ Express Studencki 17⁰⁰ Dokument 17²⁵ Pasja - motoryzacja 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19⁰⁰ Msza Św. 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

ŚRODA 11 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Dokument 9²⁰ Express Studencki 9²⁵ Sanktuaria polskie 9⁴⁵ Św. na każdy dzień 9⁵⁰ Program edukacyjny 10⁰⁰ Audycja Generalna 11⁰⁰ Dokument 11²⁵ Felieton 11³⁵ Notacje historyczne 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje

12²⁰ Dokument 13¹⁰ Dokument 13⁵⁰ Film 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Rozrywka 16⁴⁵ Dokument 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

CZWARTEK 12 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Rozrywka 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁰ Naprotechnologia 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Program edukacyjny 11⁵⁰ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dokument 14⁰⁵ Film 15⁴⁵ Św. na każdy dzień 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Rozrywka 16³⁵ Przegląd Źródła 16⁴⁰ Mój brat papież 16⁵⁵ Przegląd Niedzieli 17⁰⁰ Dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

PIĄTEK 13 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Rozrywka 9³⁵ Rozrywka 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Poradnik szczęśliwego małżeństwa 11⁵⁰ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 12⁵⁵ Św. na każdy dzień 13⁰⁰ Dokument 13²⁵ Dokument 14¹⁰ Reportaż 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka do Bożego Miłosierdzia 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰

Siódmy sakrament 16³⁵ Dokument 16⁵⁵ Reportaż 17²⁵ Rozrywka 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

SOBOTA 14 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Dokument 9⁵⁰ Film 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵ Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Przyroda i ludzie 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Felieton 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 14⁴⁰ Dla dzieci 15¹⁰ Dokument 15³⁰ Jak sobie radzić z cierpieniem? 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Dokument 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Katecheza 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

NIEDZIELA 15 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8²⁵ Św. na każdy dzień 8³⁰ Z PE 9⁰⁰ Felieton 9¹⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Katecheza 9³⁰ Msza Św. 10³⁵ Przegląd Niedzieli 10⁴⁰ Dokument 11³⁰ Reportaż 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wiśń to też Polska 13³⁰ Papież Polak do Rodaków 14⁰⁰ Koncert(2) 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

9 – 15 października 2017

PONIEDZIAŁEK 9 PAŹDZIERNIKA

6¹⁵ Zakochaj się w Polsce – magazyn 6⁵⁰
Nad Niemnem – magazyn 7¹⁰ Moliki siąż-
kowe – magazyn 7²⁵ Supetkowe ABC –
magazyn 7⁵⁰ Przepis dnia – magazyn 8⁰⁰
Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka histo-
ria – felieton 11¹⁰ Kulturalni PL – maga-
zyn 12⁰⁵ Racja stanu 12³⁵ Wiadomości
12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Blon-
dynka – serial 14²⁰ Oczy w oczy 14⁵⁰
Reportaż 15²⁵ Turystyczna Jazda 15⁴⁵
Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵
Ukryte skarby – reportaż 16⁵⁵ Supetkowe
ABC – magazyn 17²⁰ Krótka historia –
felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela
z... 18⁴⁰ Pod Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczę-
ścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem – maga-
zyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomo-
ści 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ O mnie
się nie martw – serial 21⁴⁵ Polonia 24
22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polo-
nia – magazyn 23¹⁰ Dokument 0¹⁵ Ukryte
skarby – reportaż 0⁴⁵ Komisariat – serial
1¹⁵ Supetkowe ABC – magazyn 1⁴⁵ Dobra-
nocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 10 PAŹDZIERNIKA

7⁵⁰ Przepis dnia – magazyn 8⁰⁰ Pytanie
na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felie-
ton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii
11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiado-
mości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵
Wojenne dziewczyny – serial 14²⁰ Doku-
ment 15²⁵ Następna stacja – magazyn
15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial
16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Dla dzieci 17¹⁰ Przy-
jaciele lasu – reportaż 17²⁰ Krótka histo-
ria – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ ZUS
bez granic – magazyn 18¹⁵ Barwy szczę-
ścia – serial 18⁴⁵ Dobranocka 19⁰⁰ Msza
Św. w intencji Ofiar Katastrofy Smoleń-
skiej 20¹⁵ Wiadomości 20⁴⁵ Sport 20⁵⁰
Pogoda 21⁰⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵
Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰
Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Repor-
taż 23⁴⁰ Ktokolwiek widział ktokolwiek
wie – magazyn 0¹⁵ Sonda z 0⁴⁵ Komi-
sariat – serial 1¹⁵ Dla dzieci 1³⁰ Przy-
jaciele lasu – reportaż 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰
Wiadomości

ŚRODA 11 PAŹDZIERNIKA

7⁵⁰ Przepis dnia – magazyn 8⁰⁰ Pytanie

na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felie-
ton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polo-
nii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵
Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial
13²⁵ O mnie się nie martw – serial 14²⁰
Wszystko dla Polski – dokument 15²⁵
Podmuch energii – reportaż 15⁴⁵ Wiado-
mości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵ Astro-
narium – magazyn 16⁵⁵ Program muzyczny
17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Tele-
express 17⁵⁵ Wojownicy czasu – reportaż
18²⁵ Studio Wschód 18⁵⁵ Barwy szczę-
ścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – magazyn
19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰
Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Głęboka woda
– serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa
Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn
23¹⁰ Wszystko dla Polski – dokument 0¹⁵
Studio Wschód 0⁴⁵ Komisariat – serial
1¹⁵ Program muzyczny 1⁴⁵ Dobranocka
2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 12 PAŹDZIERNIKA

7⁰⁰ Studio Wschód 7³⁰ Las Story – repor-
taż 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka
historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰
Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia –
magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy
szczęścia – serial 13²⁵ M jak miłość –
serial 14²⁰ Głęboka woda – serial 15¹⁰
Pod Tatrami 15²⁵ Wilnoteka – maga-
zyn 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat
– serial 16²⁵ Jak to działa – magazyn
16⁵⁵ Las Story – reportaż 17²⁰ Krótka
historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵
Podróże z historią – dokument 18²⁵ Racja
stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵
Magazyn Kanada 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰
Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵
Instynkt – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵
Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia –
magazyn 23⁰⁵ Magazyn śledczy Anity
Gargas 23⁴⁰ Warto rozmawiać 0⁴⁵ Komi-
sariat – serial 1¹⁵ Las Story – reportaż
1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 13 PAŹDZIERNIKA

7⁵⁰ Przepis dnia – magazyn 8⁰⁰ Pytanie
na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felie-
ton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii
11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiado-
mości 12⁵⁰ Na sygnale – serial 13²⁵ M jak
miłość – serial 14²⁰ Ratownicy – serial

15¹⁵ Warto rozmawiać 16²⁰ Wiadomo-
ści 16³⁰ Skarby architektury drewnianej
UNESCO 16⁴⁵ Baw się słowami – maga-
zyn 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia
– felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Program
edukacyjny 18²⁵ Kwartet – magazyn 18⁵⁵
Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran –
magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiado-
mości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Na
dobre i na złe – serial 21⁴⁵ Polonia 24
22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polo-
nia – magazyn 23¹⁵ Widowisko rozryw-
kowe 0²⁵ Program edukacyjny 0⁵⁰ Maga-
zyn Kanada 1¹⁵ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka
2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 14 PAŹDZIERNIKA

7³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polo-
nia 24 11¹⁵ Rozmowa Polonii 11³⁰ Halo
Polonia – magazyn 12²⁰ Ojciec Mateusz
– serial 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial
14¹⁰ Koncert 15⁰⁰ Okrasa łamie przepisy
– magazyn 15³⁰ Zakochaj się w Polsce
– magazyn 16⁰⁰ Kulturalni PL – maga-
zyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰
Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial
18⁵⁰ Program rozrywkowy 19⁴⁵ Dobra-
nocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵
Pogoda 20⁴⁵ Wojenne dziewczyny – serial
21⁴⁰ Wielki test 23¹⁰ Koncert 24⁰⁰ Nasze
Beskidy – magazyn 0¹⁵ Słownik polsko@
polski 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobra-
nocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 15 PAŹDZIERNIKA

7²⁰ Szlakiem miejsc niezwykłych – repor-
taż 7³⁵ Saga rodów – magazyn 8⁰⁵ Repor-
taż 8³⁵ ZUS bez granic – magazyn 8⁵⁵
Wolny Ekran – magazyn 9¹⁵ Telera-
nek 9⁵⁰ Ziarno – magazyn 10²⁰ Baw się
słowami(2) – magazyn 11⁰⁰ Msza Święta
13⁰⁵ Maszyna zmian(2) – serial 14²⁰ Tury-
styczna Jazda 14⁴⁰ Dom – serial 16³⁰
Rodzinka.pl(2) – serial 17³⁰ Teleexpress
17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy
w oczy 19²⁵ Baw się słowami – maga-
zyn 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomo-
ści 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Blon-
dynka – serial 21⁴⁰ Fotograf – dramat
23³⁵ Program rozrywkowy 23⁵⁵ Zakochaj
się w Polsce – magazyn 0³⁰ M jak miłość
– serial 1²⁰ Baw się słowami(2) – maga-
zyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

XVII Dzień Papieski
8.10.2017

IDZMY
NAPRZÓD
z nadzieją

Wpłać na konto z zagranicy:
Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”
Skwer Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 6
01-015 Warszawa, Pologne

IBAN: PL 75 1240 2034 1111 0000 0306 8582
Bank PEKAO S.A. XIII O/Warszawa
SWIFT: PKOPPLPW

dopisek: „wplata na stypendia”

